
PLA DE BARRIS DE BARCELONA

CONSELL ASSESSOR

INFORME ANUAL 2023

Crèdits

Consell Assessor del Pla de Barris de Barcelona integrat pels membres següents:

President

Oriol Nel·lo i Colom

Membres

Marc Andreu

Isabelle Anguelovski

Xavier Bonal

Carme Borrell

Andreu Domingo

Ricard Espelt

Oriol Estela

Marga León

Carles Llop

Joan López

Toni López

Carme Miralles

Zaida Muxí

Juli Ponce

Carles Riba

Ana Romero

Pere Serra

Carme Trilla

Andreu Ulied

Tamyko Ysa

Secretari

Ismael Blanco i Fillola

Secretaria tècnica: Helena Cruz i Gallach

Barcelona, febrer 2024

Índex

Índex.....	3
Índex Taules i Figures	4
Presentació.....	6
1. L'activitat del Consell durant l'any 2023	7
1.1. Antecedents.....	7
1.2. Sessions plenàries i relacions institucionals.....	10
1.3. Activitats de divulgació del Pla de Barris.....	11
1.4. Programa de recerca	13
2. El desplegament del Pla de Barris durant l'any 2023.....	15
2.1. Organització i governança del Pla	17
2.2 Àrees concernides	20
2.3. Dotació de recursos extraordinaris i específics.....	24
2.4. Transversalitat de les actuacions.....	31
2.5 Col·laboració intra i interadministrativa.....	36
2.6 Apoderament veïnal i enfortiment de la xarxa associativa.....	38
2.7 Capitalització i avaluació	46
Consideracions i recomanacions.....	48
Annex 1.....	54
Annex 2.....	55

Índex Taules i Figures

Taula 1. Criteris del Consell Assessor per al Desenvolupament del Pla de Barris de Barcelona.....	9
Taula 2. Grups de treball del Consell Assessor	10
Taula 3. Índex indicatiu dels informes sectorials dels grups de treball.....	11
Taula 4. Divulgació del Pla de Barris en àmbits acadèmics i professionals	12
Taula 5. Índex per a l'elaboració de l'informe sobre el desplegament del Pla de Barris (2023).....	15
Figura 1. Instàncies organitzatives que intervenen en el desenvolupament del Pla de Barris (2016-2024).....	18
Taula 6. Ens municipals integrats en el Comitè de Pilotatge del Pla de Barris (2016-2024).....	18
Figura 2. Localització dels àmbits del Pla de Barris de Barcelona (2021-2024).	20
Taula 7. Àmbits territorials del Pla de Barris de Barcelona (2021-2024).	21
Taula 8. Plans de barri segons població resident (2023).....	22
Taula 9. Dotació pressupostària del Pla de Barris per àmbits territorials (2023).	24
Taula 10. Dotació pressupostària del Pla de Barris per àmbits d'actuació (2023).....	25
Taula 11. Inversions executades per pla (2023).....	27
Taula 12. Execució de la despesa corrent per pla (2023).....	28
Taula 13. Inversions executades per àmbits (2023).....	29
Taula 14. Execució de la despesa corrent per àmbits (2023).....	29
Taula 15. Actuacions per cada àmbit del Pla d'intervenció integral i intensiva (2023)	31
Taula 16. Actuacions per pla i per àmbit d'actuació (Àmbits dels Plans d'Intervenció Integral i Intensiva, 2023).....	32
Taula 17. Pla de Barris de Barcelona. Àmbits dels Plans d'Intervenció Integral i Intensiva. Actuacions segons data d'inici (2021-2023).	33
Taula 18. Estat de les accions per pla de barri. Àmbits dels Plans d'Intervenció Integral i Intensiva. (2023).	34
Taula 19. Processos participatius de definició dels plans d'actuació integral i intensiva (2021-2023). 38	
Taula 20. Comissions de seguiment del Pla de barris d'actuació integral i intensiva (2021-2023).	38
Taula 21. Processos participatius dels plans de barri d'actuació integral i intensiva (2021-2023).....	39
Taula 22. Marxes exploratòries (2021-2023).	40
Taula 23. Participació amb perspectiva intercultural (2021-2023).....	41
Taula 24. Participació d'infants i joves (2021-2023)	41
Taula 25. Qüestionaris de valoració (2021-2023)	42
Taula 26. Participants al programa Nous lideratges (2021-2023).....	43

Taula 27. Accions d'enfortiment del teixit associatiu realitzades (2021-2023).	43
Taula 28. Modalitats de la coproducció de les actuacions (2021-2023).	44
Taula 29. Accions de comunicació (2021-2023).	47

Presentació

El present document conté l'informe del Consell Assessor del Pla de Barris de Barcelona sobre el desenvolupament del Pla al llarg del **l'any 2023**. El document ha estat sotmès a l'aprovació del Consell en la seva sessió plenària celebrada el dia 8 de febrer de 2024. Un cop aprovat pel Consell, l'informe és remès a l'Alcalde de la ciutat.

Es tracta del **setè informe** elaborat pel Consell. Els primers quatre, es corresponien als informes anuals de la primera edició del Pla (2016-2017, 2018, 2019 i 2020), el cinquè informe elaborat pel Consell va consistir en el document de seguiment del Desplegament del Pla en el seu conjunt durant la seva primera edició i comprenia en forma de síntesi una anàlisi retrospectiva entre 2016 i 2020.

El mes de setembre de l'any 2021 s'inicià la **segona edició** del Pla, que tindrà una durada prevista de quatre anys, fins 2024. D'aquesta manera, el sisè informe recollia les dades corresponents als primer any i mig d'actuació (des d'estiu de 2021 a final de 2022), mentre que el present informe recull les el desenvolupament del pla al llarg de l'any 2023, i segueix l'estructura dels anteriors informes elaborats pel Consell.

El document consta de **tres parts**. En la primera s'exposa breument la **tasca desenvolupada pel Consell Assessor durant l'any 2023**. La segona part conté l'**anàlisi del desenvolupament del Pla**, que correspon al contingut principal del present document. Es presenta estructurada en set apartats, els quals fan referència als trets principals que, a criteri dels seus impulsors, han caracteritzat el Pla de Barris de Barcelona, cadascun dels quals s'acompanya amb un apartat final de consideracions i **recomanacions** per al seu desplegament. Com s'ha indicat, l'informe segueix, tant en la seva estructura com en les taules incloses, un format similar a la de les edicions anteriors, per tal de facilitar la comparació i la lectura conjunta.

1. L'activitat del Consell durant l'any 2023

La primera part del present informe anual dona compte de les **tasques dutes a terme pel Consell Assessor** del Pla de Barris de Barcelona durant l'any 2023. En el primer epígraf, titulat "Antecedents", s'expliquen, per al lector que s'apropa per primera vegada als informes del Consell, quins són els objectius i les bases sobre les que descansen les seves actuacions. Tot seguit, es detallen les sessions plenàries celebrades i les relacions institucionals que el Consell ha mantingut al llarg d'aquest període. En el tercer, s'indiquen les principals tasques de divulgació realitzades en àmbits acadèmics i professionals. Finalment, el quart apartat està dedicat a exposar les tasques de recerca que s'han iniciat en relació al Pla de Barris.

1.1. Antecedents

El Pla de Barris de Barcelona és una iniciativa de l'Ajuntament de la ciutat que té com a **objectiu** principal "reduir les desigualtats socials i territorials, tot impulsant l'accés a la renda, als serveis, a la qualitat urbana i al benestar per a tot el veïnat". Així, el programa per a la millora dels barris de Barcelona ha estat concebut com un instrument en la lluita contra l'increment de les desigualtats socials a la ciutat.

Des del punt de vista temporal, la **primera edició** del Pla de Barris de Barcelona va iniciar el seu desenvolupament el mes de juny de l'any 2016, amb l'objectiu de ser desenvolupant en un període de quatre anys. Durant la segona meitat d'aquest any i els primers mesos de 2017 es seleccionaren els barris objecte d'intervenció, es van reservar els recursos necessaris, establir els mecanismes institucionals per a dur a terme les actuacions, debatre els objectius de cada programa amb els veïns i iniciar el desenvolupament. L'any 2020 fou doncs el darrer en l'execució del primer quadrienni del Pla, en el que es van culminar la pràctica totalitat de les actuacions previstes.

L'any 2021 s'inicià la **segona edició** del Pla de barris, que s'estendrà fins l'any 2024. El present informe farà referència al tercer any d'actuació d'aquesta segona fase, que, com s'explicarà més endavant, ha combinat la incorporació de nous barris al programa i l'ampliació dels àmbits temàtics, amb el manteniment de polítiques estructurals en barris que van ser objecte d'intervenció en el primer quadrienni.

Una de les característiques del Pla de Barris és haver-se dotat d'un **Consell Assessor**. El Consell està integrat per professionals independents, experts en camps diversos i amb experiència en l'àmbit de les polítiques urbanes. La seva funció ha consistit en assessorar l'Ajuntament de Barcelona en qüestions com l'orientació general del Pla, la selecció dels barris, la definició dels projectes, el funcionament de les actuacions, la formació de les persones que hi participen i l'avaluació del programa en el seu conjunt. També és objectiu del Consell contribuir a la divulgació i debat públic de

les tasques del Consell Assessor. El Consell va ser renovat per a la segona edició del Pla, amb la incorporació de nous membres i noves perspectives de treball.

Els **informes anuals** del Consell Assessor han estat elaborats, debatuts i aprovats al final de cada exercici i tramesos a l'Alcaldia, els grups municipals, les entitats ciutadanes i a Foment de Ciutat, l'empresa pública encarregada de la gestió del Pla.

Pel que fa a la seva **composició**, el Consell és presidit per Oriol Nel·lo (Universitat Autònoma de Barcelona) i, com és deia, la seva composició fou renovada el mes de juny de 2022. En l'actualitat integren el Consell, a títol personal, els següents membres: Marc Andreu (periodista) Isabelle Anguelovski (Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental), Xavier Bonal (Universitat Autònoma de Barcelona), Carme Borrell (Agència de Salut Pública de Barcelona), Andreu Domingo (Centre d'Estudis Demogràfics), Ricard Espelt (Universitat Oberta de Catalunya), Oriol Estela (Pla Estratègic Metropolità de Barcelona), Marga León (Universitat Autònoma de Barcelona), Carles Llop (Universitat Politècnica de Catalunya), Joan López (Àrea Metropolitana de Barcelona), Toni López Gay (Centre d'Estudis Demogràfics), Carme Miralles (Universitat Autònoma de Barcelona), Zaida Muxí (Universitat Politècnica de Catalunya), Juli Ponce (Universitat de Barcelona), Carles Riba (Universitat Politècnica de Catalunya), Ana Romero (Àrea Metropolitana de Barcelona), Pere Serra (Institut Català del Sòl), Carme Trilla (Fundació Habitat3), Andreu Ulied (MCRIT), Tamyko Ysa (ESADE) i Ismael Blanco (Institut de Govern i Polítiques Públiques, UAB, que exerceix la secretaria del Consell. Helena Cruz (de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la Universitat Autònoma de Barcelona) té encomanades les tasques de suport tècnic a les activitats del Consell.

D'acord amb el mandat rebut en el moment de la seva creació, la **funció principal** del Consell és la d'**assessorar l'Ajuntament i Foment de Ciutat** en el desplegament del Pla de Barris. A aquests efectes, el president i els membres del Consell han estat, des dels inicis del desenvolupament del Pla, en **contacte sovintejat amb el govern i l'administració municipal** i amb la direcció de Foment de Ciutat per tal de tractar múltiples aspectes relatius a l'orientació i desplegament de la iniciativa. Així mateix, el Consell ha estat a **disposició dels grups municipals i de les entitats ciutadanes** per a donar a conèixer la seva avaluació i els seus informes sobre la marxa del Pla.

Al costat de la tasca d'assessorament, el Consell Assessor va debatre i elaborar en el seu dia el document de **Criteris per al Pla de Barris**. L'elaboració dels criteris fou efectuada l'any 2017 a petició de l'Ajuntament de Barcelona amb la finalitat de disposar d'una sèrie de principis que contribuïssin a orientar el disseny, el desenvolupament i l'aplicació del Pla durant els quatre anys de la seva execució. Així, el Consell amb la participació de tots els seus membres, elaborà el document titulat *Transformar la ciutat amb la ciutadania. Criteris per al desenvolupament del Pla de Barris de Barcelona*¹, que es va publicar en forma de llibre el març de 2017. El document defineix quinze criteris que sintetitzen les

---

¹ Consell Assessor del Pla de Barris de Barcelona, *Transformar la ciutat amb la ciutadania. Criteris i reflexions per al Pla de Barris de Barcelona*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona, març de 2017 (117 pàg.) Es pot consultar la publicació en format digital al següent enllaç: <http://media-edg.Barcelona.cat/wp-content/uploads/2017/03/20140501/Transformar-la-ciutat-low.pdf>. La versió en castellà és accessible a: <https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2017/03/22180511/Transformar-la-ciudad-370-1217.pdf> Consell Assessor del Pla de Barris de Barcelona, *Transformar la ciudad con la ciudadanía. Criterios y reflexiones para el Plan de Barrios de Barcelona*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona, gener de 2018 (119 pàg.).

orientacions que, a criteri del Consell Assessor, el Pla de Barris havia de seguir. Es tracta dels criteris que, a títol de recordatori, s'indiquen en la Taula 1.

Taula 1. Criteris del Consell Assessor per al Desenvolupament del Pla de Barris de Barcelona

Criteris orientadors per tal de promoure, a través de l'aplicació del Pla, l'equitat social, el dret a la ciutat, la democràcia i l'acció ciutadana	
1.	Impulsar des de l'ajuntament i l'acció ciutadana el Pla de barris com un instrument d'actuació integral per a la millora de les condicions de vida, l'equitat social i el dret a la ciutat.
2.	Concebre la política de barris com una resposta local, limitada però imprescindible, als reptes derivats de les grans tendències de canvi: la mundialització, la crisi ambiental i la demanda de democràcia política.
3.	Promoure l'activitat econòmica, l'ocupació i el comerç local amb l'objectiu de millorar l'accés de la població a la renda, els serveis i el benestar.
4.	Combatre la segmentació de la població per raons d'origen o d'edat, tot fomentant la identitat de barri com espai de cohesió social.
5.	Millorar l'oferta educativa dels barris per tal de fer-ne un instrument d'irradiació cultural i de progrés social.
6.	Fer del pla de barris una eina per reduir les desigualtats en matèria de salut, a través d'intervencions transversals, participatives, avaluable i en xarxa.
7.	Incorporar en el disseny i l'aplicació del pla de barris la perspectiva de gènere per tal de promoure l'organització i la millora de condicions de vida de les dones.
8.	Promoure i reforçar l'acció ciutadana en les polítiques de transformació dels barris i la cobertura de necessitats socials.
9.	Impulsar la promoció d'habitatge assequible com a element central i inseparable de les polítiques de regeneració dels barris.
10.	Fer dels comuns urbans –espai públic i equipaments- un eix central de les polítiques de rehabilitació urbana i d'identitat dels barris.
11.	Preservar i compartir el patrimoni i la memòria històrica dels barris per tal de projectar el seu futur.
12.	Millorar l'habitabilitat, diversitat i accessibilitat de les trames urbanes –físiques i socials- a través d'intervencions integrades en cada barri i en el conjunt de la ciutat.
13.	Concebre les intervencions del pla de barris (rehabilitació, espai públic, recursos, accessibilitat) com una oportunitat per millorar la qualitat ambiental de la ciutat.
14.	Governar els efectes de les transformacions dels barris en benefici de la col·lectivitat a través de la regulació i la intervenció en el mercat del sòl i l'habitatge.
15.	Avaluar el pla per orientar-ne el desenvolupament, rendir comptes del resultats i capitalitzar les experiències.

Font: Consell Assessor del Pla de Barris.

Com es deia, el Consell Assessor s'ha marcat, així mateix, l'obligació d'emetre cada any un **informe anual** sobre la marxa del Pla de Barris. Aquest informe té tres finalitats: contribuir a l'avaluació de les actuacions, ajudar a orientar-les, i donar compte del parer del Consell sobre el desenvolupament del programa a l'Ajuntament i a la ciutadania. Els quatre primers informes, corresponents als anys 2016-2017, 2018 i 2019, foren respectivament aprovats pel Consell els dies 13.12.2017, 20.12.2018 i 26.02.2020. El darrer any del primer quadrienni del Pla fou elaborat un informe síntesi dels quatre anys

de desplegament del pla, que fou aprovat el 21.07.2021². En el marc del segon quadrienni, el primer informe, corresponent als exercicis 2021-2022, fou aprovat pel Consell el 17.02.2023.

Pel que fa als **aspectes pràctics** del funcionament del Consell, l'Ajuntament de Barcelona manté un conveni amb l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la Universitat Autònoma de Barcelona per tal d'assegurar les tasques de secretaria i de suport tècnic al Consell.

1.2. Sessions plenàries i relacions institucionals

Pel que fa a l'activitat institucional del Consell cal assenyalar en primer lloc que durant l'any 2023 s'ha produït la finalització del mandat municipal 2019-2023 i el **relleu a l'alcaldia de Barcelona**. El dia 17 de juliol, Oriol Nel·lo es va adreçar, en nom del Consell Assessor, a l'alcalde Jaume Collboni per tal de **posar-se a disposició del govern de la ciutat** i d'informar sobre diversos aspectes de les tasques del Consell (Annex 1)

Pel que fa al funcionament del Consell en aquesta segona edició, el Consell va incorporar una novetat destacada en la seva organització i activitats: la constitució en el seu sí de **grups de treball temàtics**. Aquests tenen com a objectiu principal, seguir el desenvolupament, resultats i impacte de les actuacions en sengles camps específics. Cada un dels grups elaborarà un informe de caràcter sectorial i rep el suport d'un investigador/a de l'IGOP. La composició dels grups és la següent:

Taula 2. Grups de treball del Consell Assessor

Àmbit	Membres actuals	Suport
1. Educació	Xavier Bonal	Sheila González
2. Salut Pública	Carme Borrell	Ferran Muntané
3. Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària	Marc Andreu Andreu Domingo Marga León Zaida Muxi	Ernesto Morales
4. Habitatge	Toni López-Gay Juli Ponce Pere Serra Carme Trilla	Carles Donat

² El primer informe del Consell Assessor, corresponent al període 2016-2017, es troba disponible en el següent enllaç:

https://pladebarris.barcelona/sites/default/files/Informe%20Anual%202016_2017.pdf

El segon informe, corresponent a l'any 2018, es troba disponible a:

<https://pladebarris.barcelona/sites/default/files/Informe%20Anual%202018.pdf>

El tercer informe, corresponent a l'any 2019 es troba així mateix disponible a:

<https://pladebarris.barcelona/sites/default/files/Informe2019.%20Final.pdf>

L'informe general corresponent al primer quadrienni es troba disponible en el següent enllaç:

https://www.pladebarris.barcelona/sites/default/files/informe_general_2016_2020_0.pdf

5. Ocupació, impuls econòmic i economia social	Ricard Espelt Oriol Estela Tamyko Yko	Carlos Delclòs
6. Espai públic i accessibilitat	Carles Llop Carme Miralles Andreu Ulied	Mar Esteve
7. Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica	Isabelle Anguelovski Joan López Carles Riba Ana Romero	Joan Checa
Coordinació general	Oriol Nel·lo Ismael Blanco	Helena Cruz

Els grups de treball temàtics realitzaren les seves primeres reunions el mes de gener de l'any 2023 i han continuat les seves tasques de llavors ençà. Es preveu que els grups podran posar a disposició del Consell Assessor els seus **informes sectorials** abans del mes de març de 2024, per tal que pugui produir-se la seva presentació i debat. L'índex orientatiu proposat per a cada un d'aquests informes és el següent:

Taula 3. Índex indicatiu dels informes sectorials dels grups de treball

<p>ASPECTES FACTUALS</p> <ol style="list-style-type: none"> Àmbit temàtic d'actuació i subàmbits que en componen Nombre d'actuacions per subàmbits temàtics i àmbits territorials del Pla Pressupost total i pressupost per subàmbits (per actuacions i amb distinció entre inversió i despesa corrent) Ens gestors Co-producció amb el veïnat Connexió amb d'altres camps d'actuació (transversalitat)
<p>VALORACIÓ I RECOMANACIONS</p> <ol style="list-style-type: none"> Actuacions més rellevants Identificació de bones pràctiques i aspectes positius Identificació d'aspectes problemàtics i qüestions a millorar Recomanació respecte la continuïtat i el futur de les actuacions en aquesta àmbit

1.3. Activitats de divulgació del Pla de Barris

D'ençà de l'inici de la segona edició del Pla, els membres del Consell han realitzat a títol individual un seguit d'**activitats destinades a la divulgació i debat** de les seves actuacions en àmbits acadèmics i professionals, dintre i fora de Catalunya. A llarg de 2023 s'han dut a terme les que es detallen en la Taula 4, que venen a sumar-se a les 74 realitzades entre juny de 2016 i octubre 2022. Les despeses

d'aquestes activitats han estat assumides pels seus organitzadors, de manera que han pogut realitzar-se sense cost per al Pla de Barris.

Taula 4. Divulgació del Pla de Barris en àmbits acadèmics i professionals

Activitats de divulgació realitzades pels membres del Consell Assessor (desembre 2022-desembre 2023)
75. Barcelona, 21 de febrer 2023. Salut, segregació urbana i polítiques de rehabilitació de barris "Pla de Barris i Salut", Agència de Salut Pública de Barcelona (O. Nel·lo)
76. Ames, 23 de febrer 2023. Modelos de cidade e corrección das desigualdades no marco das axendas urbanas, I Tribuna Ames noroeste, Axenda Urbana e Mobilidade no Noroeste Peninsular Conselho d'Ames i la Universidade de Santiago de Compostela (O. Nel·lo)
77. Barcelona, 17 de març 2023. Polítiques de rehabilitació davant de la segregació i els seus efectes, Seminari Tècnic Local, Federació de Municipis de Catalunya (O. Nel·lo)
78. Barcelona, 30 de març 2023. L'avaluació de les polítiques de rehabilitació urbana. L'exemple dels plans de barri. Jornada L'avaluació de projectes públics i privats d'infraestructures, serveis públics i desenvolupament urbanístic, Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Catalunya i el Col·legi d'Economistes de Catalunya (O. Nel·lo)
79. Barcelona, 11 de maig de 2023. "Barcellona, le politiche di rigenerazione urbana. Gli insegnamenti dal Pla de barris", Master Rigenerazione urbana ed innovazione sociale. Istituto Universitario di Architettura di Venezia (H.Cruz)
80. Oporto, 5-8 de setembre 2023. Efectos sobre la salud de un programa de renovación urbana en barrios desfavorecidos de Barcelona, XLI Reunión Anual de la Sociedad Española de Epidemiología y XVIII Congresso da Associação Portuguesa de Epidemiologia (C. Borrell).
81. Nàpols, 28 d'octubre 2023. Desuguaglianze e segregazione urbana, Urban Policies in Mediterranean Cities, organitzat pel LUPT de la Università Federico II de Nàpols i Formez (O. Nel·lo)
82. Toulouse, 20 d'octubre 2023. Las políticas de rehabilitación urbana en Barcelona: evolución y retos, IV Jornadas Hispano-Francesas de Geografía, Université Jean Jaurés. (O. Nel·lo)
83. Granollers, 17 d'octubre 2023. Barris rics i barris pobres. Quines són les raons i les conseqüències de la segregació urbana?, Aula d'Extensió Universitària del Vallès Oriental (O. Nel·lo)
84. Bogotá – online, 25-27 d'octubre 2023. El Observatorio de Salud e Impacto de políticas de Barcelona, Reunión técnica Regional sobre el Monitoreo de Determinantes Sociales de la Salud (DDS). Organización Mundial de la Salud (C. Borrell).
85. Florència. 9 de novembre 2023. La città in comune. Politiche urbane a Barcellona. Dipartimento di Architettura de la Università degli Studi di Firenze (O. Nel·lo)
86. Santiago de Xile – online, 28 de novembre 2023. El Observatorio de Salud e Impacto de políticas de Barcelona, Seminario Determinantes Sociales e inequidad en salud: Medir desigualdades, explorar mecanismos y formular intervenciones. Organización Panamericana de la Salud (C. Borrell).

Font: Elaboració pròpia.

Així mateix, el president del Consell va intervenir en l'acte de presentació del llibre "**Pla de Barris de Barcelona, 2015-2023**", publicat per l'Ajuntament de Barcelona com a balanç del programa. celebrat a Barcelona el dia 20 de gener de 2023.

1.4. Programa de recerca

A finals de l'any 2017, en col·laboració amb la **Universitat Autònoma de Barcelona**, s'inicià un programa destinat a promoure activitats de recerca en relació al Pla de Barris. D'una banda, ja durant el primer quadrienni es van promoure activitats de recerca, adreçades de forma prioritària a joves investigadors/es. De l'altra, s'han elaborat un bon nombre d'articles i publicacions acadèmiques. Així mateix, l'**Agència de Salut Pública de Barcelona** ha endegat diverses recerques sobre l'impacte del Pla de Barris sobre la salut de la població, els primers resultats de les quals van ser presentats el mes de febrer de 2023.

En el marc d'aquestes activitats de recerca, cal destacar, la celebració de la Jornada "**Pla de Barris i Salut**" organitzada per l'Agència de Salut Pública de Barcelona, que tingué lloc el dia 21 de febrer de 2023.

Pel que fa a la **producció d'estudis acadèmics**, ja durant el primer quadrienni de desplegament del Pla de Barris es va propiciar l'elaboració de **tesines** sobre diversos aspectes programa, tot posant l'èmfasi en barris concrets o en algun dels àmbits temàtics que el Pla proposa. El Consell Assessor va fer arribar els resultats d'aquestes recerques a Foment de Ciutat per tal de crear un dipòsit de recerques acadèmiques entorn el Pla de Barris. Entre 2017 i 2020 es van realitzar **5 tesis de postgrau o de grau** sobre el Pla de Barris.

D'ençà de l'inici de la **segona edició** del Pla s'ha presentat les recerques següents:

- Mar ESTEVE, *El repte de l'equitat en la rehabilitació dels edificis. L'experiència del programa de Finques d'Alta Complexitat a Barcelona*, Treball de Final de Màster. Màster Metròpolis. Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans/Universitat Autònoma de Barcelona.
- Sara MORENO CERESO. *Una mirada de promoció de la relació escola, família y comunidad. El caso del programa Juguem Junts de Pla de Barris*. Treball de Final de Màster. Màster en Polítiques Socials i Acció Comunitària. IGOP/Universitat Autònoma de Barcelona.
- Carlos DONAIRE. *Generación de capital social y empoderamiento ciudadano a través de los Equipamientos de proximidad de la Trinitat Vella: Una mirada desde la Infraestructura Social*. Treball de Final de Màster. Màster en Polítiques Socials i Acció Comunitària. IGOP/Universitat Autònoma de Barcelona.
- Natalia DURÁN LUNA. *Incidencia para la transformación de territorios segregados. La visión de jóvenes habitantes de barrios vulnerables de Barcelona*. Treball de Final de Màster. Màster en Polítiques Socials i Acció Comunitària. IGOP/Universitat Autònoma de Barcelona.
- Raúl TRONCOSO DEL RÍO. *Coproducción y capacidades cívicas en las políticas de regeneración urbana: el caso del Plan de Barrios de Barcelona*. Treball de Final de

Màster. Màster en Polítiques Socials i Acció Comunitària. IGOP/Universitat Autònoma de Barcelona.

Així mateix, Mar ESTEVE, becària del programa INPHINIT de la Fundació La Caixa, està duent a terme una **tesi doctoral** en el marc del programa de Doctorat en Geografia de la UAB sobre el tema de la rehabilitació urbana a París i a Barcelona. Els mètodes i els resultats del Pla de Barris de Barcelona ocupen un lloc central en la investigació

En el marc de les activitats de recerca també s'han elaborat **articles i publicacions acadèmiques**, amb la voluntat de contribuir a difondre el coneixement sobre el Pla de Barris de Barcelona, així com de compartir les anàlisi derivades de l'actuació del programa i de reflexionar sobre el seu desplegament i els impactes que genera. Concretament, entre 2017 i 2020 es van publicar 7 articles acadèmics i 3 capítols de llibre sobre el tema. Des de l'inici de la segona edició s'han publicat els treballs següents:

- NEL·LO, O. (2022), "Rehabilitació de barris i salut comunitària. L'experiència de Barcelona i Catalunya", a Marina GELI & José FARIÑA, *Ciutat i Salut*, Barcelona, Diputació de Barcelona.
- NEL·LO, O. & SABATINI, F. (2022), "Segregación residencial y políticas urbanas: convergencias y contrastes entre Barcelona y Santiago de Chile", *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, Vol. 68/3.
- BARTOLL-ROCA, X.; ARTAZCOZ, L.; FERNÁNDEZ, S.; LÓPEZ, M.J.; NOVOA, A.; PÉREZ, G.; PÉREZ, K.; PIÑERO, M.; REYES, A. & BORRELL, C. (2023), *Avaluació dels efectes en salut del Pla de Barris 2016-2020*. Barcelona, Agència de Salut Pública DE Barcelona.
- DAMOUN, O., BAYONA-I-CARRASCO, J. & DOMINGO, A. (2022), "Immigració i acceleració demogràfica a l'àrea metropolitana de Barcelona", *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 94: 7-12. DOI: 10.2436/20.3002.01.225

Dos altres articles acadèmics relatius al Pla de Barris es troben, així mateix, en procés d'avaluació.

2. El desplegament del Pla de Barris durant l'any 2023

La segona part de l'informe versa, pròpiament, sobre el desenvolupament del Pla de Barris durant l'any 2023. L'anàlisi té per **objectiu principal** estudiar el desenvolupament del Pla en els barris concernits. Per tal de facilitar l'estudi de l'evolució del Pla al llarg del temps, aquest informe segueix, en els seus trets principals, la mateixa estructura dels que foren aprovats els anys 2017, 2018, 2019, 2020 i 2022. Les línies definidores d'aquesta estructura, adoptada l'any 2017 i comuna a tots els informes que ha aprovat el Consell de llavors ençà són les que figuren en la Taula 5. Com es pot veure, l'índex es divideix en 7 apartats.

L'objectiu principal d'aquest informe és **detallar l'avenç de les actuacions del pla i emetre les recomanacions del Consell Assessor al respecte**. En aquest sentit, cal destacar que el present informe **no constitueix**:

- a) **La memòria del conjunt de les actuacions del Pla**, l'elaboració de la qual correspon, en tot cas, a l'Ajuntament de Barcelona, i de la qual ja se'n va presentar un primer avenç en la *Memòria de Seguiment del Pla de Barris de Barcelona*, publicada el mes de març de 2019³
- b) **L'avaluació del seu impacte**, que per al període 2016-2020 correu a càrrec de IVÀLUA i en el quadrienni 2021-2024 ha estat confiada de nou a IVÀLUA i a l'Institut Metròpolis.
- c) **Un reportatge de l'avenç del Pla** com és el llibre *Pla de Barris. Barcelona 2015-2023*, impulsat per l'Ajuntament, que va ser presentat el dia 20 de gener de 2023⁴.

De tota manera, amb la finalitat de donar compte de la diversitat d'actuacions empreses, s'ha considerat convenient d'incloure, com apèndix al present document, la **relació de cinc-cents seixanta vuit accions** que es preveuen impulsar entre 2021 i 2024 en el marc del segon quadrienni del Pla de Barris de Barcelona (Annex 2). En general, cal tenir present que en tots els seus apartats el present informe recull les dades actualitzades a data de novembre 2023.

Taula 5. Índex per a l'elaboració de l'informe sobre el desplegament del Pla de Barris (2023).

Índex per a l'elaboració dels informes sobre el desplegament del Pla de Barris. Aprovat pel Consell Assessor en la seva VI sessió plenària (6.10.2017)	
1.	Àrees concernides
1.1.	Nombre de barris seleccionats
1.2.	Població de cada barri
1.3.	Pes relatiu sobre el conjunt de la població de la ciutat
1.4.	Correspondència amb els eixos d'actuació (Besòs, Turons, etc.)
1.5.	Criteris emprats en la selecció dels barris

³ La Memòria de Seguiment del Pla de barris es troba disponible en format digital en el següent enllaç: https://issuu.com/bcnocat/docs/pladebarris_memoriaseguiment2019

⁴ El contingut del volum es troba disponible a <https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/128361>

2.	Dotació de recursos extraordinaris i específics
2.1.	Recursos totals previstos
2.2.	Recursos pressupostats
2.3.	Recursos invertits/despesa realitzada
2.4.	Altres recursos complementaris
2.5.	Pressupost pla d'actuació per cada barri
2.6.	Recursos invertits /despesa realitzada per cada barri
3.	Transversalitat de les actuacions
3.1.	Nombre d'actuacions per barri
3.2.	Camps d'actuació per barri en relació als camps agrupats per eixos
3.3.	Volum d'inversió per camp d'activitat
3.4.	Pes relatiu de la inversió/despesa prevista en cada camp d'activitat i barri
4.	Col·laboració intra i interadministrativa
4.1.	Mecanismes i instruments de gestió adoptats a l'interior de l'ajuntament de Barcelona per tal d'assegurar l'eficiència i la transversalitat de la gestió
4.2.	Acords amb d'altres municipis
4.3.	Acords amb l'AMB
4.4.	Acords amb la Generalitat de Catalunya
4.5.	Recursos europeus
5.	Apoderament veïnal i enfortiment de la xarxa associativa
5.1.	Procediment de participació ciutadana
5.2.	Nombre de persones i entitats participants per barri
5.3.	Mecanisme de seguiment adoptat
5.4.	Instruments de coproducció
5.5.	Participació d'entitats en instruments de coproducció (grups impulsors, etc.)
5.6.	Dades relatives a la coproducció de polítiques
6.	Capitalització i avaluació
6.1.	Mètode d'avaluació establert
6.2.	Resultats esperats
6.3.	Pla de Formació
6.4.	Activitats realitzades, nombre de participants
6.5.	Materials de formació produïts
6.6.	Comunicació específica als barris
6.7.	Canals de comunicació generals

Font: Consell Assessor del Pla de Barris.

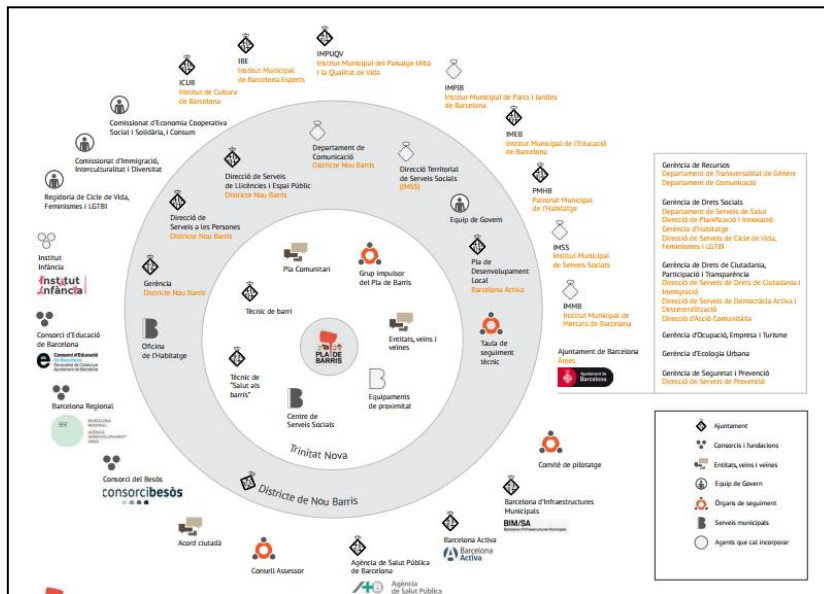

2.1. Organització i governança del Pla

En l'edició del Pla de Barris 2021-2024 s'han mantingut, en termes generals, el conjunt de **disposicions organitzatives i administratives**, adoptades en els inicis del Pla. Entre aquestes destaquen les que s'indiquen a continuació:

- a) Assignació de la **direcció** del programa en el cartipàs de l'Ajuntament de Barcelona. En la segona edició del Pla de Barris aquesta funció ha estat exercida des de la regidoria de Presidència i Pressupostos, en el període 2021-2023, i per la regidoria de Pla de Barris, Educació i Persones Grans, d'ençà juny de 2023.
- b) Reserva i programació dels **recursos econòmics** necessaris (en relació al seu muntant i d'altres detalls cf. apartat 2.3)
- c) Creació i funcionament del **Comitè de Pilotatge** en el sí de l'administració municipal. Aquesta instància aplega responsables procedents de tots els instituts, consorcis, agències, serveis i districtes municipals concernits en el desenvolupament del Pla. El Comitè quedà integrat per una quarantena de persones i durant el primer quadrienni fou presidit per la Gerència del consistori i es reuní un total de vuit vegades. La relació de les instàncies de procedència dels seus membres poden veure's en la Taula 5. La darrera reunió del Comitè va tenir lloc el 28 d'abril de 2022.
- d) Creació de les **Taules de Seguiment Tècnic de Districte**, les quals apleguen tots els serveis de cada districte implicats en el desenvolupament dels Plans de Barris en el seu territori. Cada una d'aquestes Taules compta amb una Grup Executiu permanent que pilota el dia a dia de l'execució del Pla en els barris del Districte.
- e) Creació en cada un dels barris integrats en el Pla d'una **Comissió de Seguiment (Grup Impulsor del Pla** en la nomenclatura 2016-2020), integrat per responsables tècnics del Pla de Barris, tècnics de districte i representants de les entitats veïnals concernits en la gestió del pla. En total es constituïren 10 grups impulsors amb la participació de 95 persones.
- f) Nomenament dels membres del **Consell Assessor** per efectuar el seguiment del Programa del Pla. La composició del Consell per al quadrienni 2021-24 es va renovar el dia 29 de juliol de 2021, tot substituint la composició que havia estat vigent entre 2017 i 2021.
- g) Assignació de la tasques de desenvolupament del Pla a l'empresa municipal **Foment de Ciutat**, que compta amb els mitjans personals i organitzatius necessaris per a aquesta finalitat. L'encàrrec formal a l'empresa va ser efectuat a través d'un Acord de la Comissió de Govern l'11 de maig de 2016 i d'un segon acord el 19 de maig de 2017.
- h) Constitució de l'**Equip del Pla de barris** en el sí de Foment de Ciutat. Aplega el personal de Foment de Ciutat que treballa directament en el desplegament del Pla. A aquests efectes s'ha consolidat i, en alguns casos renovat, l'equip dels caps de projecte, cada un dels quals és el responsable de l'impuls i coordinació de les actuacions d'un dels projectes del Pla.

Figura 1. Instàncies organitzatives que intervenen en el desenvolupament del Pla de Barris (2016-2024).

Font: Ajuntament de Barcelona, 2017.

Taula 6. Ens municipals integrats en el Comitè de Pilotatge del Pla de Barris (2016-2024).

Ens municipals integrats al Comitè de Pilotatge
Gerència Municipal
Gerència de Presidència i Economia
Gerència de Recursos
Gerència d'Empresa, Cultura i Innovació
Gerència de Drets Socials
Gerència de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència
Gerència d'Ecologia Urbana
Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local
Gerència d'Habitatge
Àrea d'Economia i Treball, Ciutat Digital i Relacions Internacionals
Àrea de Drets Socials
Àrea de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència
Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat

Font: Ajuntament de Barcelona, 2017.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. Al llarg dels darrers anys, el Consell ha fet notar, de manera reiterada, la **importància de les instàncies creades en el sí de l'administració municipal per a la gestió del Pla**. La seva rellevància té relació amb **quatre reptes** centrals que planteja l'endegament del Pla:

- a) L'impuls de la **transversalitat** de les actuacions en estructures administratives caracteritzades tradicionalment per la seva sectorialitat.
- b) La **coordinació** entre els serveis centrals i les administracions territorials (en aquest cas els districtes).
- c) La **implicació del veïnat** no només en la diagnosi i l'establiment dels objectius de les actuacions, sinó també en la seva gestió
- d) L'**eficiència i la unitat** de propòsit en les actuacions.

2. En la present edició, el funcionament d'aquestes instàncies està ja prou assentat. Tanmateix, s'ha produït, de manera inevitable, un reajustament amb la finalització del mandat municipal 2019-2023 i l'inici del mandat subsegüent. A criteri del Consell caldria vetllat pel manteniment de les funcions de cada una de les instàncies creades. En particular, tal com ja es va remarcar en l'informe corresponent a l'any 2022, sembla necessari mantenir la regularitat de les reunions del Comitè de Pilotatge a l'interior de l'Ajuntament, per tal d'assegurar la implicació de tots els àmbits concernits en el desplegament del Pla de Barris.

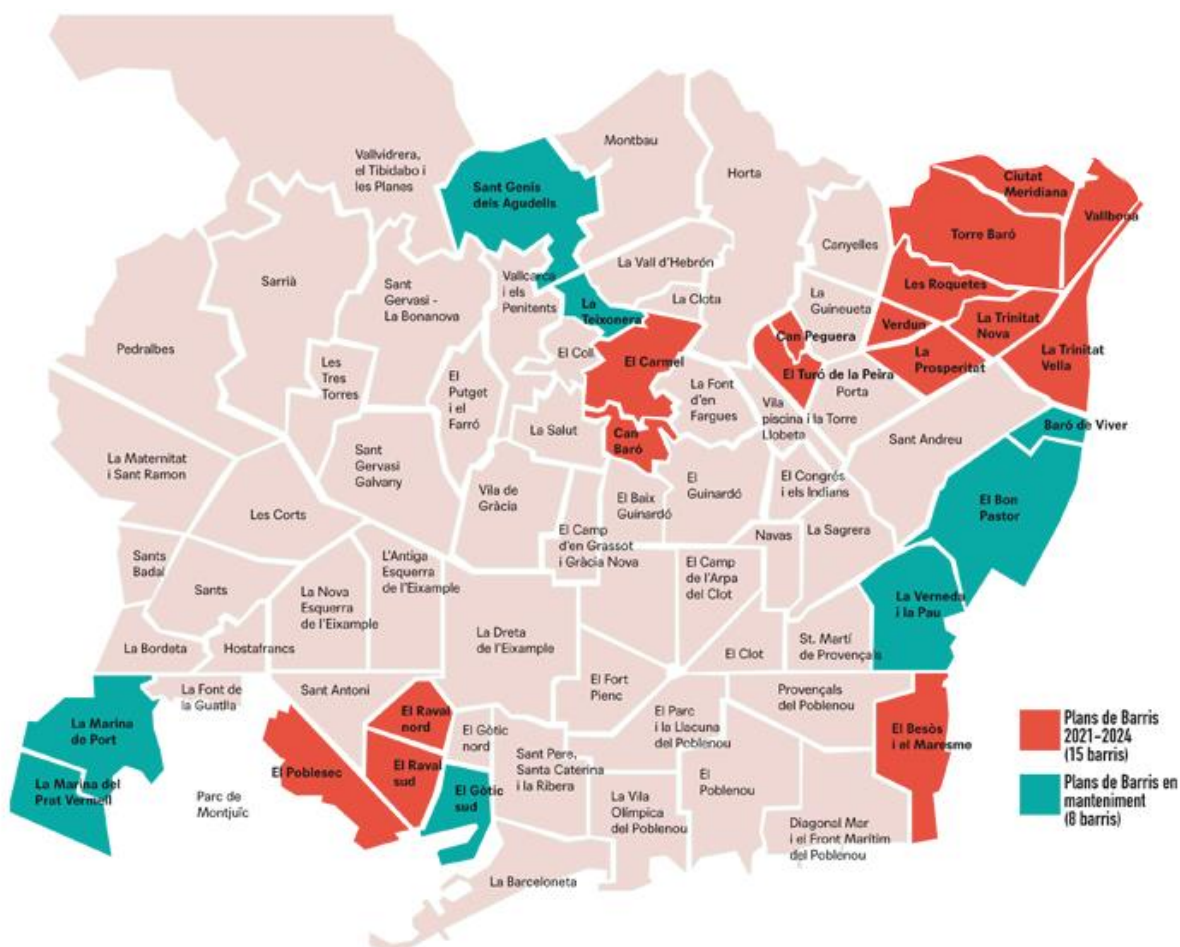
3. En tot cas, el balanç del funcionament i rendiment de les instàncies en les dues edicions del Pla de Barris ha de constituir un aspecte destacat de la reflexió sobre l'evolució de les polítiques de rehabilitació (i fins del conjunt de les polítiques de la ciutat) en l'esdevenidor proper.

2.2 Àrees concernides

En el període 2021-2024, l'Ajuntament de Barcelona s'ha plantejat actuar en un total de **15 plans de barri i 23 barris**, amb dos nivells d'intensitat diferents segons el grau de vulnerabilitat

En 15 barris es planteja un desplegament del Pla de barris de forma integral i intensiva. D'aquests, 8 ja havien sigut objecte d'actuació durant el quadrienni 2016-2020, mentre que d'altres 7 s'incorporen de nou en les actuacions del Pla. Per altra banda, en 8 barris que ja van ser objecte d'actuació en el primer quadrienni, s'hi desplegaran actuacions de manteniment, especialment en àmbits que requereixen aplicacions de llarg de recorregut, però sense una dotació pressupostària per obres d'intervenció física. La relació dels barris en els que s'han realitzat actuacions figura en la Taula 6 i la seva localització pot veure's en la Figura 2.

Figura 2. Localització dels àmbits del Pla de Barris de Barcelona (2021-2024).

Font: Ajuntament de Barcelona, 2021.

Per a la selecció dels barris que havien de ser objecte de la segona edició del Pla, Foment de Ciutat encarregà un *Estudi dels indicadors de vulnerabilitat dels barris seleccionables per una nova edició del Pla de barris a l'àmbit de Barcelona i Besòs*. L'objectiu del treball era fer una anàlisi dels barris de

Barcelona i l'àmbit del Besòs en funció del seu nivell de vulnerabilitat per tal d'identificar aquells que podrien incloure's en una segona edició del Pla de barris. Per fer-ho, s'empraren tres fonts:

- a) Els indicadors utilitzats en el projecte **Barris i Crisi**, per part de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la Universitat Autònoma de Barcelona (IGOP-UAB), on es determinen les seccions censals catalanes que presenten alts índexs de segregació urbana en barris vulnerables;
- b) L'**Índex de Vulnerabilitat Urbana** a l'àrea metropolitana de Barcelona, elaborat per l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB);
- c) L'estudi de la **Distribució territorial de la Renda Familiar Disponible per càpita** a la ciutat, realitzat per l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona. Així, s'identificaren els barris que figuren en les diferents anàlisis com a barris amb alts nivells de vulnerabilitat urbana i/o baixes rendes susceptibles de incorporar-se en el segon quadrienni del Pla de barris. La selecció final dels barris objecte de la segona edició del Pla de barris es dugué a terme per part de l'Ajuntament tot prioritzant aquelles àrees que presenten majors desigualtats socials i urbanes respecte la mitjana de la ciutat. Concretament, els **paràmetres de selecció** dels barris foren els següents:
  - Percentatge de població només amb estudis obligatoris
  - Percentatge de població amb estudis universitaris o cicles formatius de grau superior (CFGs)
  - Percentatge de població amb batxillerat superior
  - Percentatge de població sense estudis
  - Taxa específica de fecunditat en mares de quinze a dinou anys
  - Superfície mitjana dels habitatges
  - Superfície d'habitatge per habitant
  - Valor cadastral
  - Índex de renda familiar disponible (IRFD)
  - Tant per cent d'aturats
  - Percentatge de locals de comerç al detall en plantes baixes
  - Sòl destinat a equipaments per habitant
  - Persones exposades a la contaminació acústica

La relació definitiva dels barris que en l'actualitat formen part del Pla figuren en la Taula 7. S'han assenyalat els barris que ja formaven part de la primera edició del Pla.

Taula 7. Àmbits territorials del Pla de Barris de Barcelona (2021-2024).

	Àmbits Pla de Barris	Barris	Districte
Plans de barris amb desplegament integral i intensiu	Trinitat Nova	Trinitat Nova	Nou Barris
	El Besòs i el Maresme	El Besòs i el Maresme	Sant Martí
	Trinitat Vella	Trinitat Vella	Sant Andreu
	Zona Nord	Vallbona	Nou Barris
		Torre Baró	Nou Barris
		Ciutat Meridiana	Nou Barris
	El Turó de la Peira i Can Peguera	Turó de la Peira	Nou Barris
		Can Peguera	Nou Barris
	La Prosperitat	La Prosperitat	Nou Barris

	Roquetes i Verdun	Roquetes	Nou Barris
		Verdun	Nou Barris
	El Poble-sec	El Poble-sec	Ciutat Vella
	El Raval	El Raval	Ciutat Vella
	El Carmel i Can Baró	El Carmel	Horta-Guinardó
		Can Baró	Horta-Guinardó
Plans de barri amb desplegament de polítiques estructurals i de manteniment	El Bon Pastor i Baró de Viver	Bon Pastor	Sant Andreu
		Baró de Viver	Sant Andreu
	La Verneda i la Pau	La Verneda i la Pau	Sant Martí
	El Gòtic Sud	El Gòtic	Ciutat Vella
	La Marina	La Marina de Port	Sants-Montjuïc
		la Marina del Prat Vermell	Sants-Montjuïc
	Sant Genís dels Agudells i La Teixonera	La Teixonera	Horta-Guinardó
Sant Genís dels Agudells		Horta-Guinardó	

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Barcelona, 2021.

En **termes demogràfics**, el conjunt dels plans de barri contenen, amb dades de gener de 2023, una població de 384.140 persones. En termes relatius, el Pla de Barris beneficia actualment a un 23,1% de la població de la ciutat de Barcelona, és a dir, gairebé a 1 de cada 4 persones (Taula 8). Respecte l'any d'inici de la segona edició del Pla de barris, els barris que són objecte d'actuació han perdut 1.134 habitants, mentre que el conjunt de la ciutat n'ha guanyat 121 (segons dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades de l'Ajuntament de Barcelona, 2023).

Taula 8. Plans de barri segons població resident (2023).

Àmbits Pla de Barris	Població 2021		Població 2023		
	N. absoluts	% Barcelona	N. absoluts	% Barcelona	
La Trinitat Nova	7.628	0,5%	7.624	0,5%	
El Besòs i el Maresme	26.116	1,6%	27.892	1,7%	
La Trinitat Vella	10.513	0,6%	10.286	0,6%	
Zona Nord	Torre Baró	2.923	0,2%	2.939	0,2%
	Ciutat Meridiana	11.152	0,7%	10.857	0,7%
	Vallbona	1.401	0,1%	1.421	0,1%
Turó de la Peira	16.186	1,0%	16.295	1,0%	
Can Peguera	2.215	0,1%	2.170	0,1%	
La Prosperitat	26.868	1,6%	26.664	1,6%	
Roquetes	16.563	1,0%	16.523	1,0%	
Verdun	12.865	0,8%	12.774	0,8%	
El Poble-sec	40.204	2,4%	38.778	2,3%	
Raval	48.688	2,9%	45.671	2,8%	
El Carmel	32.724	2,0%	32.512	2,0%	
Can Baró	9.320	0,6%	9.421	0,6%	
El Bon Pastor	13.730	0,8%	14.434	0,9%	
Baró de Viver	2.653	0,2%	2.582	0,2%	
La Verneda i la Pau	28.798	1,7%	29.250	1,8%	
El Gòtic	22.850	1,4%	24.460	1,5%	
La Marina del Prat Vermell	1.356	0,1%	1.678	0,1%	
La Marina de Port	31.092	1,9%	30.437	1,8%	
Sant Genís dels Agudells	7.385	0,4%	7.385	0,4%	
La Teixonera	12.044	0,7%	12.087	0,7%	
Total Pla de barris	385.274	23,2%	384.140	23,1%	

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Barcelona. Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Lectures del Padró Municipal d'Habitants a 1 gener de 2023.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. *A inicis de la segona edició del Pla de Barris, el Consell es va **congratular de la decisió de l'Ajuntament de Barcelona de donar continuïtat al Pla de Barris**, tot ampliant-lo a d'altres àrees de la ciutat i a d'altres àmbits temàtics (en particular, la salut i el medi ambient), tal com el mateix Consell havia recomanat en el seu Acord de 25 d'octubre de 2019. La continuïtat i extensió del Pla sembla particularment necessària davant dels efectes sanitaris, econòmics i socials causats en els darrers anys per la pandèmia COVID19, la crisi energètica i la situació geopolítica, que han incidit amb particular intensitat en el barri més vulnerable de la ciutat.*
2. ***La importància territorial i demogràfica del Pla de Barris resulta particularment destacada.** En l'actualitat abasta prop d'una quarta part de la població de la ciutat. No hi ha cap gran ciutat espanyola que disposi d'una política de rehabilitació i reequilibri urbà d'aquest abast i resultaria difícil també un parangó a escala europea. Tanmateix, com el Consell ha fet notar d'altres vegades, cara a l'evolució futura de les polítiques de rehabilitació a la ciutat, convé tenir present **fins a quin punt pot ampliar-se territorialment** un instrument de les característiques del Pla de Barris dins de l'àmbit d'un sol municipi sense que perdi la seva especificitat i es desnaturalitzi.*
3. *El Consell reitera la importància de **dotar les polítiques de rehabilitació d'un abast metropolità i català**, ja que és en l'àmbit supramunicipal allà on es donen les majors desigualtats en termes de renda i dotacions urbanes, així com les disparitats de recursos locals a l'hora de fer-hi front. En aquest sentit, el Consell considera positiu que s'hagin donat els primers passos per a l'endegament d'un Pla de Barris d'àmbit metropolità i per iniciar el desplegament de la nova Llei de Barris aprovada per part del Parlament de Catalunya el mes de desembre de 2022. Així mateix, considera del tot necessari dotar aquests instruments de l'operativitat i els recursos dels que, de moment, encara no disposen.*

2.3. Dotació de recursos extraordinaris i específics

Els **recursos totals** destinats al desenvolupament del Pla de Barris per al període 2021-2024 representen, segons dades de l’Ajuntament, un total de 150 milions d’euros. Aquests s’han distribuït de la manera següent: 102 MEUR d’inversió i entorn els 47,2 MEUR de despesa .

Segons les dades facilitades per Foment de Ciutat SA al Consell Assessor, el recursos assignats a cada un dels **10 Plans de desplegament intensiu** han estat de mitjana de 12,7 milions d’euros, amb una diversitat notable de dotacions. Així, tal com es pot veure en la Taula 9, per al quadrienni 2021-2024, el programa amb una dotació econòmica més elevada és el Besòs i el Maresme amb 16,4 milions d’euros, mentre la Trinitat Nova és el que ha comptat amb menors recursos, 5,1 milions d’euros. En termes de recursos per càpita, segons dades de 2023, les dotacions oscil·len entre 1.516,14 € per càpita en el Pla de la Trinitat Vella i 303,15 € en el Pla del Raval, essent la mitjana global de 617,09 €/habitant.

Respecte als àmbits on s’apliquen **plans de manteniment**, el que té una major dotació és La Verneda amb 6,9 milions d’euros, mentre que Sant Genís dels Agudells – La Teixonera és el que compta amb menys recursos, amb 2,6 milions d’euros. En termes de recursos per càpita, segons dades de 2023, els plans de manteniment varien entre els 118,36/càpita del Gòtic sud i els 355,25€/càpita en el cas de Bon Pastor-Baró de Viver.

Taula 9. Dotació pressupostària del Pla de Barris per àmbits territorials (2023).

	Pressupost quinquenni 21-24	Despesa corrent (€)	Inversió (€)	Total dotació pressupostària	Població (2023)	Inversió /habitant (€)
Desplegament intensiu	PdB Besòs Maresme	3.695.000,00 €	12.675.000,00 €	16.370.000,00 €	27.892	586,91 €
	PdB Carmel i Can Baró	3.695.000,00 €	10.300.000,00 €	13.995.000,00 €	41.933	333,75 €
	PdB La Prosperitat	3.695.000,00 €	6.200.000,00 €	9.895.000,00 €	26.664	371,10 €
	PdB Poble Sec	3.545.000,00 €	8.800.000,00 €	12.345.000,00 €	38.778	318,35 €
	PdB Raval	4.545.000,00 €	9.300.000,00 €	13.845.000,00 €	45.671	303,15 €
	PdB Roquetes- Verdun	3.595.000,00 €	8.850.000,00 €	12.445.000,00 €	29.297	424,79 €
	PdB Trinitat Nova	2.695.000,00 €	2.450.000,00 €	5.145.000,00 €	7.624	674,84 €
	PdB Trinitat Vella	3.695.000,00 €	11.900.000,00 €	15.595.000,00 €	10.286	1.516,14 €
	PdB Turó de la P. - Can Peguera	3.545.000,00 €	9.850.000,00 €	13.395.000,00 €	18.465	725,43 €
	PdB Zona Nord	4.195.000,00 €	9.750.000,00 €	13.945.000,00 €	15.217	916,41 €
Mitjana			12.697.500,00 €	261.827	617,09 €	
Manteniment	PdB Gòtic Sud	1.595.000,00 €	1.300.000,00 €	2.895.000,00 €	24.460	118,36 €
	PdB Bon Pastor-Baró Viver	2.445.000,00 €	3.600.000,00 €	6.045.000,00 €	17.016	355,25 €
	PdB La Marina	2.501.303,00 €	1.800.000,00 €	4.301.303,00 €	32.115	133,93 €
	PdB La Verneda	2.445.000,00 €	4.425.000,00 €	6.870.000,00 €	29.250	234,87 €
	PdB St Genís - La Teixonera	1.345.000,00 €	1.300.000,00 €	2.645.000,00 €	19.472	135,84 €
	Mitjana			4.551.260,60 €	122.313	195,65 €
Total	47.231.303,00 €	102.500.000,00 €	149.731.303,00 €	384.140	406,75 €	

Font: Foment de Ciutat. Dades actualitzades a desembre de 2023.

En relació als **àmbits temàtics d’actuació**, segons les dades facilitades el mes de desembre de 2023, els recursos totals es distribueixen de la següent manera: Educació i salut pública compta amb una dotació pressupostària total de 34,8 M€; Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària amb 20,9

M€; Ocupació, impuls econòmic i economia social amb 14,6 M€; Espai públic i accessibilitat amb 41,6 M€; Habitatge amb 25,8 M€; i Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica amb 3,7 M€ (Taula 9). En definitiva, Espai públic i accessibilitat ha comptat amb el 27,76% dels recursos totals del Pla de Barris, i juntament amb Educació i Salut pública (23,27%) representen més de la meitat de la dotació pressupostària del Pla de barris (51,03%).

Taula 10. Dotació pressupostària del Pla de Barris per àmbits d'actuació (2023).

Àmbits d'actuació	Despesa corrent (€)	Inversió (€)	Total dotació pressupostària	Dotació pressupostària (2021) %
EDUCACIÓ I SALUT PÚBLICA	17.318.667,00 €	17.520.000,00 €	34.838.667,00 €	23,27%
DRETS SOCIALS, EQUITAT DE GÈNERE I ACCIÓ COMUNITÀRIA	6.340.000,00 €	14.525.000,00 €	20.865.000,00 €	13,93%
OCUPACIÓ, IMPULS ECONÒMIC I ECSS	10.669.969,00 €	3.850.000,00 €	14.519.969,00 €	9,70%
ESPAI PÚBLIC I ACCESSIBILITAT	845.000,00 €	40.725.000,00 €	41.570.000,00 €	27,76%
HABITATGE	2.675.000,00 €	23.130.000,00 €	25.805.000,00 €	17,23%
SOSTENIBILITAT I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA	907.667,00 €	2.750.000,00 €	3.657.667,00 €	2,44%
DESPESES GENERALS	8.475.000,00 €		8.475.000,00 €	5,66%
Total	47.231.303,00 €	102.500.000,00 €	149.731.303,00 €	100%

Font: Foment de Ciutat. Dades actualitzades a desembre de 2023.

En relació a l'execució de les **inversions**, segons les informacions facilitades, a finals de l'any 2023 s'han **executat inversions per un total de 38.073.950,13 €**, dels quals 34.415.818,95 € corresponen als Plans amb desplegament intensiu i 3.658.131,18 € als plans de manteniment. Concretament, al llarg de l'exercici de 2021 es va executar una inversió total de 4.108.143,07 milions d'euros, és a dir, el 4,01% del total d'inversions previstes pel quadrienni 2021-2024, mentre que el 2022 es va invertir el 14,87% i l'any 2023 s'han executat el 18,27% de les inversions, per un total de 18.724.072,61€ (Taula 10). Així doncs, a finals de 2023 el Pla de barris porta executades el 37,15% de les inversions previstes. En el cas dels plans amb desplegament intensiu la inversió executada assoleix el 38,21% del previst pel total del període, mentre que en els barris on s'apliquen plans de manteniment és del 29,44%.

El **grau d'execució de les inversions varia entre els diversos plans**. A finals de l'any 2023, dels plans amb desplegament intensiu, el Turó de la Peira – Can Peguera és el pla que té un volum relatiu més elevat d'inversió executada, amb un 59,86%. El segon pla amb una major inversió executada és el de la Prosperitat, amb el 55,97%, seguit de Carmel i Can Baró amb el 53,37% i la Zona Nord amb el 51,29%. La resta de barris se situen per sota del 50% d'inversions executades, essent la Trinitat Nova el barri amb una menor execució d'inversions a finals de 2023 amb un 2,43%. Respecte els barris amb manteniment, el grau d'execució de les inversions és molt desigual. Bon Pastor i Baró de Viver té un 74% de les inversions executades mentre que la Verneda s'ha assolit el 20,21% de les inversions, la Marina el 4,76% i a Sant Genís dels Agudells i la Teixonera només s'ha executat el 1,09%. El Gòtic Sud no té prevista cap inversió al llarg de tot el període.

Pel què fa a l'execució de **les inversions segons àmbit temàtic** d'actuació (Taula 12), Educació i salut pública és el que té un grau d'execució més elevat (amb el 82,79%), seguit d'Espai públic i accessibilitat

(39,46%), Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària (35,53%) i Habitatge (30,65%). En el cas de l'àmbit d'Ocupació, impuls econòmic i economia social s'han executat el 14,16% de les inversions previstes, mentre que de Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica només se n'ha executat el 4,11%.

Respecte a la **despesa corrent**, a desembre de 2023 ja s'han executat despeses per valor de 38.462.072,93 €, que representa el 81,43% del total previst (Taula 12). De la despesa executada, 28.436.920,35 € corresponen als plans amb desplegament intensiu (77,06%) del previst, mentre que 10.025.152,58 € són dels plans amb manteniment, els quals porten executada el 97,04% de la despesa prevista. Concretament, el 2021 s'havia executat el 21,25% de la despesa corrent total, el 2022 s'assolí el 28,70% i el 2023 s'ha arribat al 31,49%. El barri amb una major despesa corrent executada és el Besòs i el Maresme (109,62%) seguit de la Zona nord (95,49%) i del Raval (81,87%). La resta de barris es situen majoritàriament entre un 55% i un 80% de despesa executada a finals de 2023.

En relació amb la **despesa corrent per àmbits**, Espai públic i accessibilitat s'han executat un muntant de fins a 1.093.935,74€, una quantitat que representa més de la totalitat de la despesa prevista (129,46%) (Taula 13). El segon àmbit amb major despesa executada és Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària (107,85%), seguit d'Educació i salut pública (90,26%) i Habitatge (80,09%). Per sota del 10% de la despesa executada es troba Sostenibilitat ambiental (6,37%).

Taula 11. Inversions executades per pla (2023).

Pla		2021	2022	Total	Execució des de 2021 fins 12/2023	
Desplegament intensiu	PdB Besòs Maresme	151.058,04	619.213,59	1.544.637,93	2.314.909,56 €	18,26%
	PdB Carmel i Can Baró	1.610.089,31	2.034.900,54	1.852.293,71	5.497.283,56 €	53,37%
	PdB La Prosperitat	14.527,48	634.908,35	2.820.468,53	3.469.904,36 €	55,97%
	PdB Poble Sec	69.795,36	1.218.074,39	2.599.987,94	3.887.857,69 €	44,18%
	PdB Raval	327.133,41	671.317,69	1.057.739,25	2.056.190,35 €	22,11%
	PdB Roquetes- Verdun	14.527,48	1.674.431,84	1.903.113,51	3.592.072,83 €	40,59%
	PdB Trinitat Nova	14.527,48	44.906,41	- €	59.433,89 €	2,43%
	PdB Trinitat Vella	227.095,23	865.285,11	1.548.795,08	2.641.175,42 €	22,19%
	PdB Turó de la Peira - Can Peguera	385.966,13	3.437.185,91	2.073.505,42	5.896.657,46 €	59,86%
	PdB Zona Nord	1.204.571,20	1.986.984,65	1.808.777,96	5.000.333,81 €	51,29%
	Total	4.019.291,12 €	13.187.208,50 €	17.209.319,33 €	34.415.818,95 €	38,21%
Manteniment	PdB Gòtic Sud	- €	- €	- €	- €	0,00%
	PdB Bon Pastor-Baró Viver	8.479,60	2.020.902,03	634.753,28	2.664.134,91 €	74,00%
	PdB La Marina	74.518,47	11.207,97	- €	85.726,44 €	4,76%
	PdB La Verneda	2.926,94	11.207,97	880.000,00	894.134,91 €	20,21%
	PdB St Genís - La Teixonera	2.926,94	11.207,97	- €	14.134,91 €	1,09%
	Total	88.851,95 €	2.054.525,95 €	1.514.753,28 €	3.658.131,18 €	29,44%
Total %	4,01%	14,87%	18,27%	37,15%		

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre 2023.

Taula 12. Execució de la despesa corrent per pla (2023).

Pla		2021	2022	2023	Total	Execució des de 2021 fins 12/2023
Desplegament intensiu	PdB Besòs Maresme	1.174.523,35 €	1.486.498,02 €	1.389.611,43 €	4.050.632,80 €	109,62%
	PdB Carmel i Can Baró	449.649,08 €	852.526,38 €	1.019.067,31 €	2.321.242,77 €	62,82%
	PdB La Prosperitat	460.646,05 €	778.429,70 €	855.703,12 €	2.094.778,87 €	56,69%
	PdB Poble Sec	335.240,48 €	671.746,60 €	1.006.243,76 €	2.013.230,85 €	56,79%
	PdB Raval	953.294,62 €	1.311.847,14 €	1.456.061,68 €	3.721.203,44 €	81,87%
	PdB Roquetes- Verdun	735.568,18 €	990.913,19 €	1.091.357,67 €	2.817.839,04 €	78,38%
	PdB Trinitat Nova	510.423,73 €	724.100,69 €	849.979,47 €	2.084.503,90 €	77,35%
	PdB Trinitat Vella	758.371,74 €	950.259,80 €	1.218.054,87 €	2.926.686,41 €	79,21%
	PdB Turó de la Peira - Can Peguera	549.126,81 €	862.964,30 €	989.021,53 €	2.401.112,64 €	67,73%
	PdB Zona Nord	1.117.709,47 €	1.362.368,64 €	1.525.611,54 €	4.005.689,64 €	95,49%
	Total	7.044.553,50 €	9.991.654,45 €	11.400.712,40 €	28.436.920,35 €	77,06%
Manteniment	PdB Gòtic Sud	364.588,08 €	379.292,45 €	343.701,43 €	1.087.581,96 €	68,19%
	PdB Bon Pastor-Baró Viver	775.138,23 €	1.012.937,93 €	908.473,09 €	2.696.549,25 €	110,29%
	PdB La Marina	819.867,04 €	891.855,33 €	996.505,00 €	2.708.227,37 €	108,27%
	PdB La Verneda	662.785,88 €	812.658,61 €	797.564,23 €	2.273.008,72 €	92,97%
	PdB St Genís - La Teixonera	370.155,08 €	464.678,02 €	424.952,18 €	1.259.785,27 €	93,66%
	Total	2.992.534,30 €	3.561.422,34 €	3.471.195,94 €	10.025.152,58 €	97,04%
Total %		21,25%	28,70%	31,49%	81,43%	

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre 2023.

Taula 13. Inversions executades per àmbits (2023).

Àmbits d'actuació	Executat 2021	Executat 2022	Executat 2023	Total executat	Execució des de 2021 fins 12/2023
1. EDUCACIÓ I SALUT PÚBLICA	566.618,98 €	5.033.821,27 €	8.904.775,68 €	14.505.215,93 €	82,79%
2. DRETS SOCIALS, EQUITAT DE GÈNERE I ACCIÓ COMUNITÀRIA	208.091,18 €	3.147.828,33 €	1.804.097,06 €	5.160.016,57 €	35,53%
3. OCUPACIÓ, IMPULS ECONÒMIC I ECONOMIA SOCIAL	288.130,04 €	156.911,63 €	100.000,00 €	545.041,67 €	14,16%
4. ESPAI PÚBLIC I ACCESSIBILITAT	2.202.314,77 €	6.876.937,21 €	6.990.199,86 €	16.069.451,84 €	39,46%
5. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA	- €	26.236,01 €	925.000,01 €	951.236,02 €	4,11%
6. HABITATGE	842.988,10 €	- €	- €	842.988,10 €	30,65%
DESPESES DE GESTIÓ					
Total	4.108.143,07 €	15.241.734,45 €	8.724.072,61 €	38.073.950,13 €	37,15%

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre 2023.

Taula 14. Execució de la despesa corrent per àmbits (2023).

Àmbits d'actuació	Executat 2021	Executat 2022	Executat 2023	Total executat	% Total
1. EDUCACIÓ I SALUT PÚBLICA	3.505.493,44	5.990.006,81	6.137.132,80 €	15.632.633,06 €	90,26%
2. DRETS SOCIALS, EQUITAT DE GÈNERE I ACCIÓ COMUNITÀRIA	1.712.968,61	2.144.548,47	2.980.164,33 €	6.837.681,41 €	107,85%
3. OCUPACIÓ, IMPULS ECONÒMIC I ECONOMIA SOCIAL	1.618.531,69	1.947.781,16	2.758.551,35 €	6.324.864,20 €	59,28%
4. ESPAI PÚBLIC I ACCESSIBILITAT	372.256,00	471.424,72	250.255,03 €	1.093.935,74 €	129,46%
5. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA		39.788,26	18.075,39 €	57.863,65 €	6,37%
6. HABITATGE	702.838,06	834.527,37	605.148,14 €	2.142.513,57 €	80,09%
DESPESES DE GESTIÓ	2.125.000,00	2.125.000,00	2.122.581,30 €	6.372.581,30 €	75,19%
Total	10.037.087,80	13.553.076,79	14.871.908,34 €	38.462.072,93 €	81,43%

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre 2023.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. *En el seu moment va Consell constatar la rellevància de la nova assignació de **150 M€ de recursos extraordinaris per a la intervenció en els barris més vulnerables de la ciutat**. Amb això, els recursos extraordinaris destinats a aquests barris en el curs de 8 anys s'elevaran a un total de 300 M€. Es tracta d'unes quantitats molt notables tant en termes absoluts com comparatius*
2. *Així mateix, es va celebrar la distinció dels programes entre **àmbits d'intervenció intensiva i de manteniment** que havia estat recomanada pel mateix Consell i sembla adequada, en particular, per evitar la interrupció dels recursos necessaris per als programes socials iniciats en la primera edició del Pla.*
3. *Pel que fa la ritme d'execució de les previsions econòmiques del Pla, les dades corresponents a 2023 evidencien l'existència de **notables diferències**, segons entre inversió i despesa, entre els diversos àmbits temàtics i entre el diversos àmbits territorials del Pla. En primer lloc destaca, la **diferència notable en l'execució de la despesa corrent i la inversió**, que suposen, respectivament, el 81,4% i el 37,2% dels totals previstos en aquesta segona edició. L'experiència en l'execució de programes similars –Llei de Barris i primera edició del Pla de Barris– mostra que el desplegament de les inversions en els primers anys d'execució dels programes de intervenció integral és sempre més lent que no pas el de la despesa. Tanmateix, tenint en compte que 2024 és ja el darrer exercici previst per al desplegament de la segona edició del Pla, caldrà realitzar un notable esforç per tal d'acomplir la programació establerta inicialment.*
4. *Pel que fa a la distribució de la inversió i la despesa per **àmbits temàtics** es constata també l'existència de notables diferències. Mentre en l'àmbit d'**Educació i Salut pública** s'ha executat ja el 82,8% de la inversió i el 90,3% de la despesa, en l'àmbit de **Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica** s'han executat només el 4,1% i el 6,4% de inversió i despesa, respectivament. Cal tenir en compte, a més que la dotació pressupostària d'aquests àmbits ja era, de partida, notablement desigual. El Consell considera del tot convenient corregir durant el darrer any en l'execució del Pla aquestes diferències, per tal d'acomplir les expectatives suscitées per la incorporació d'actuacions en l'àmbit de la Sostenibilitat ambiental, una de la principals innovacions del Pla en aquesta segona edició.*
5. *El Consell constata que la diversitat en el nivell de l'acompliment de les previsions d'inversió i despesa afecta també els diversos **àmbits de desplegament del Pla**. Així, en els plans d'actuacions intensives, l'acompliment de les inversions oscil·la entre el 56% (La Prosperitat) i el 2,4% (Trinitat Nova), i en els plans de manteniment entre el 74% (Bon Pastor-Baró de viver) i l'1,1% (Sant Genís dels Agudells-La Teixonera). Resulta obvia la necessitat de corregir aquestes desviacions per tal d'acomplir els compromisos contrets en cada àmbit territorial de desplegament del Pla en aquesta segona edició.*
6. *Finalment, cal recordar que el Consell ha manifestat reiteradament, la conveniència de tractar de **quantificar el conjunt d'inversió privada i pública addicional induïda en cada barri** pel desenvolupament del respectiu Pla. Aquestes dades resultarien de gran importància a l'hora de fer el balanç de l'impacte econòmic global del Pla, així com per avaluar-ne el rendiment del Pla global i en cada un dels àmbits d'actuació.*

2.4. Transversalitat de les actuacions

Les actuacions a realitzar en cada uns dels plans foren definides a proposta de l’Ajuntament i a través dels grups impulsors de cada barri. El **conjunt de les actuacions previstes** per a cada Pla han conformat els **10 projectes de Pla de Barris en els quals s’actua de forma integral i intensiva**. Tots els projectes, amb els detall de les respectives actuacions, són accessibles a través de la xarxa. Cal tenir en compte que, al costat d’aquestes actuacions, continuen desenvolupant-se les que afecten els barris amb **programes de manteniment**.

El **nombre d’actuacions previstes** a l’inici del segon quadrienni era de 454, a raó d’unes 45 actuacions per projecte, mentre que a finals de 2023 eren 568 actuacions, és a dir unes 57 per Pla de mitjana.. En la Taula 15 es recullen aquestes actuacions identificades segons cada un dels àmbits del Pla.

Taula 15. Actuacions per cada àmbit del Pla d’intervenció integral i intensiva (2023)

Pla de barri	Accions nov. 2023
La Prosperitat	47
La Trinitat Nova	53
La Trinitat Vella	57
Les Roquetes i el Verdun	77
Zona Nord	54
Besòs i el Maresme	53
El Carmel i Can Baró	62
Poble-sec	67
Raval	49
Turó de la Peira i Can Peguera	49
Total	568

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a novembre de 2023.

Així mateix, en la Taula 16 pot veure’s el **detall de les actuacions** dutes a terme en cada un dels Plans de Barri, aplegades segons el seu àmbit temàtic. Tal com s’ha indicat, la relació completa de les 568 actuacions desplegadas figura en l’apèndix que s’inclou al final del present informe.

La **distribució de les actuacions per àmbits temàtics** ha estat diversa pel que fa al conjunt del Pla, com en cada un dels projectes que l’integren. Així, el nombre d’actuacions en l’àmbit de l’Educació i Salut pública (191) supera la resta d’àmbits. Així mateix, Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària (142) i Ocupació, impuls econòmic i economia social (139) són els altres dos àmbits d’actuació que més actuacions acumulen. En un altre nivell se situa l’àmbit de l’Espai públic i l’accessibilitat (55), l’Habitatge (14) i la Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica (27).

El **contingut temàtic dels projectes en els diversos barris** varia també. Tal i com es pot observar a la Taula 16, el Pla que acumula més actuacions en l’àmbit d’Educació i Salut pública és les Roquetes i el Verdun, amb 36 accions, mentre que el Turó de la Peira i Can Peguera i el Raval són els plans que menys accions inclou d’aquest àmbit (12 cadascun). En l’àmbit dels Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària els barris que apleguen més accions són la Trinitat Vella i el Carmel i Can Baró (20), mentre que la Prosperitat (9) i el Raval (7) són els que en concentren menys. Respecte l’àmbit d’Espai públic i accessibilitat, els barris que més accions concentren són les Roquetes i el Verdun (9) i el Raval, la Zona

Nord i el Turó de la Peira i Can Peguera n’apleguen 7 respectivament. En canvi, la Trinitat Nova només té prevista una acció en aquest àmbit. Pel que fa a l’Habitatge, la majoria de plans s’hi preveu desplegar dues o una acció. En relació a l’àmbit d’Ocupació, impuls econòmic i economia social, el Raval i el Poble Sec són els barris que apleguen més actuacions (19 respectivament), mentre que la Prosperitat i la Trinitat Vella són els que menys (10). Finalment, en l’àmbit de Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica, la Trinitat Vella és el barri que més accions s’hi preveuen realitzar (5), si bé hi ha tres plans que tan sols n’han inclòs una (la Trinitat Nova, la Prosperitat i el Turó de la Peira i Can Peguera).

Taula 16. Actuacions per pla i per àmbit d’actuació (Àmbits del Plans d’Intervenció Integral i Intensiva, 2023).

Pla de barri	Drets Socials, Equitat de gènere i acció comunitària	Educació i salut pública	Espai públic i accessibilitat	Habitatge	Ocupació, impuls econòmic i economia social	Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica	Total
La Prosperitat	9	22	4	1	10	1	47
La Trinitat Nova	13	22	1	1	15	1	53
La Trinitat Vella	20	18	3	1	10	5	57
Les Roquetes i el Verdun	13	36	9	1	14	4	77
Zona Nord	12	17	7	2	14	2	54
Besòs i el Maresme	13	17	6	1	13	3	53
El Carmel i Can Baró	20	18	5	2	13	4	62
Poble-sec	19	17	6	2	19	4	67
Raval	7	12	7	2	19	2	49
Turó de la Peira i Can Peguera	16	12	7	1	12	1	49
Total	142	191	55	14	139	27	568

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

De les actuacions previstes fins el mes de desembre de 2023, el 99,8% de les **accions es troben iniciades**, la gran majoria ho va fer al llarg dels primers dos trimestres de 2021, quan es van iniciar el 89% de les actuacions, mentre que un 10.8% ho va fer al llarg de l’any 2022 (Taula 16).

Pel què fa al seu **estat d’execució**, a finals de l’any 2023, el 99,6% de les 568 actuacions incloses consten com que es troben en execució i un 27,8% ja s’han finalitzat. L’any 2021 s’iniciaren 509 accions, l’any 2022 37 i el 2023 se n’han iniciat 20. En definició s’hi troben 32 accions (5,6%), mentre que 3 es troben pendents d’inici (0,5%) i vint han estat ja descartades (3,5%), 5 de les quals al barri del Poble-sec (Taula 18).

Taula 17. Pla de Barris de Barcelona. Àmbits dels Plans d'Intervenció Integral i Intensiva. Actuacions segons data d'inici (2021-2023).

Trimestres	Execució accions PdB	Accions mes	Accions	Trimestre	Accions	Any
1T 2021	març de 2021	435	435	76,6%		
2T 2021	abril de 2021	6	42	7,4%		
	maig de 2021	13				
	juny de 2021	23				
3T 2021	juliol de 2021	7	25	4,4%		
	agost de 2021	2				
	setembre de 2021	16				
4T 2021	octubre de 2021	2	7	1,2%	509	89,6%
	novembre de 2021	3				
	desembre de 2021	2				
1T 2022	gener de 2022	18	25	4,4%		
	febrer de 2022	4				
	març de 2022	3				
2T 2022	abril de 2022	1	1	0,2%		
	maig de 2022					
	juny de 2022					
3T 2022	juliol de 2022		5	0,9%		
	agost de 2022					
	setembre de 2022	5				
4T2022	octubre de 2022	5	6	1,1%	37	6,5%
	novembre de 2022					
	desembre de 2022	1				
1T 2023	gener de 2023	1	4	0,7%		
	febrer de 2023	1				
	març de 2023	2				
2T 2023	abril de 2023	6	8	1,4%		
	maig de 2023	2				
	juny de 2023					
3T 2023	juliol de 2023	3	5	0,9%		
	agost de 2023					
	setembre de 2023	2				
4T2023	octubre de 2023	3	3	0,5%	20	3,5%
	novembre de 2023					
	desembre de 2023					
	No especificat				2	0,4%
	Total				568	

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

Taula 18. Estat de les accions per pla de barri. Àmbits dels Plans d'Intervenció Integral i Intensiva. (2023).

Pla de barri	Descartada		En definició		En execució		Finalitzada		Pendent d'inici		Total	
La Prosperitat	2	0,4%	2	0,4%	35	6,2%	8	1,4%		0,0%	47	8,3%
La Trinitat Nova	3	0,5%	2	0,4%	23	4,0%	25	4,4%		0,0%	53	9,3%
La Trinitat Vella	1	0,2%	1	0,2%	48	8,5%	7	1,2%		0,0%	57	10,0%
Les Roquetes i el Verdun	4	0,7%	9	1,6%	36	6,3%	28	4,9%		0,0%	77	13,6%
Zona Nord	1	0,2%		0,0%	37	6,5%	14	2,5%	2	0,4%	54	9,5%
Besòs i el Maresme	1	0,2%	1	0,2%	29	5,1%	22	3,9%		0,0%	53	9,3%
El Carmel i Can Baró	1	0,2%	4	0,7%	44	7,7%	13	2,3%		0,0%	62	10,9%
Poble-sec	5	0,9%	8	1,4%	38	6,7%	16	2,8%		0,0%	67	11,8%
Raval	1	0,2%	3	0,5%	33	5,8%	12	2,1%		0,0%	49	8,6%
Turó de la Peira i Can Peguera	1	0,2%	2	0,4%	32	5,6%	13	2,3%	1	0,2%	49	8,6%
Total	20	3,5%	32	5,6%	355	62,5%	158	27,8%	3	0,5%	568	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. *El Consell ha constatat amb satisfacció l'increment de la transversalitat de les actuacions en aquesta segona edició del Pla de Barris, amb la incorporació, com a àmbits específics, de la Salut, l'Habitatge i la Sostenibilitat. Tanmateix en el desplegament del Pla s'ha observat també notables diferències entre el nombre d'actuacions empreses en cada un dels àmbits que, amb dades de l'any 2023 oscil·len entre 191 (Educació i Salut) i 14 (Habitatge). En l'informe corresponent als anys 2021 i 2022 va fer notar específicament que el nombre d'actuacions previstes en els dos nous àmbits incorporats era encara força reduït, respecte la resta de camps. Pel que fa a l'Habitatge, la limitació del nombre d'actuacions pot justificar-se per la seva concentració en el programa de Finques d'Alta Complexitat, que concentra també una alta dotació pressupostària. Pel que fa al nombre d'actuacions en l'àmbit de Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica, el seu nombre s'ha doblat respecte 2022, tot passant de 13 a 27 actuacions, però segueix força allunyat del total d'iniciatives empreses en d'altres àmbits.*
2. *El nombre total d'actuacions del Pla és molt elevat: 568 en els àmbits d'intervenció integral i intensiva (a raó de prop de mitjana per a cada àmbit). A aquestes, caldria sumar encara les actuacions que es duen a terme en els barris on es realitzen intervencions de manteniment. A més, el nombre d'actuacions no deixa d'incrementar-se, de manera que respecte la situació de 2022 s'ha passat de 454 a 568. Es tracta, com s'ha fet notar en ocasions anterior, d'una aposta que dona compte de la diversitat, capil·laritat i ambició del Pla. Tanmateix, el nombre tan elevat d'iniciatives pot fer difícil de visualitzar el Pla en cada un dels barris. En aquest context, el Consell va fer notar que, per tal de facilitar l'articulació i explicació dels plans jerarquitzar les actuacions de manera clara, hauria estat seria convenient en aquesta segona edició recuperar la figura dels "projectes motor", que es va proposar en el període 2016-2020*

però no acabà de generalitzar-se. Aquesta recomanació no ha estat seguida, però és una consideració a tenir en compte cara el balanç del Pla i la previsió de futures iniciatives.

- 3. La pràctica totalitat de les actuacions inicialment previstes en els Plans (99,8%) es troben ja iniciades i això constitueix un indicador addicional de la bona marxa del Pla. La dada permet també posar en un context més ampli les magnituds relatives a l'acompliment de les inversions i despesa previstes. Ara bé, cal tenir en compte, com s'ha vist s'han seguit **incorporant noves actuacions a mesura que es produeix el desplegament**, fins al punt que l'any 2023 el nombre d'actuacions s'ha incrementat en un 25,1% respecte les que es trobaven en execució l'any 2022. Això és mostra de la flexibilitat de l'instrument i de la capacitat d'adaptació a les demandes veïnals. La possibilitat d'incorporar noves iniciatives ha pogut servir també per tal d'equilibrar les actuacions entre els diversos camps (tot incrementant les actuacions de caràcter ambiental, per exemple). Tanmateix, el Consell ha fet notar la necessitat d'adoptar aquestes decisions amb l'adequada intervenció del veïnat, per evitar de desnaturalitzar els processos de participació que varen portar a la definició inicial de les actuacions en cada àmbit.*
- 4. Així mateix, el Consell ha indicat reiteradament que, per tal de fer el seguiment i evidenciar l'avenç de les actuacions, seria molt convenient elaborar una **memòria de les accions dutes a terme en cada barri**. El resum de les memòries de tots els plans, oportunament harmonitzada i complementada, podria constituir la **memòria de conjunt del pla de barris de Barcelona**, a imatge de la que es va publicar per al període 2016-2020. Es tracta d'una qüestió rellevant pel que fa a la rendició de comptes, l'avaluació del procés i el debat, si s'escau, de les crítiques que puguin fer-se a l'execució del Pla.*

2.5 Col·laboració intra i interadministrativa

Un dels trets característics del Pla de barris des del seu inici ha estat la voluntat d'establir formes de col·laboració, ja fos entre les diferents àrees i districtes de l'Ajuntament de Barcelona, amb municipis veïns, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya o altres institucions estatals i europees. Les potencialitat i les limitacions del Pla de Barris han estat marcades per les possibilitats d'establir mecanismes de **col·laboració intra i interadministrativa**. En efecte, de la cooperació a l'interior mateix de l'Ajuntament en depèn, en molt bona mesura, la possibilitat d'assolir una alta transversalitat en les actuacions, així com una coordinació adequada entre els serveis sectorials i els districtes. De la cooperació interadministrativa, depèn, al seu torn, la dotació de recursos i l'equitat territorial i social dels programes de rehabilitació urbana.

A l'hora d'analitzar l'evolució de la **col·laboració intra-administrativa** en aquesta segona edició del Pla de Barris, el Consell ha topat amb un impediment destacat. Aquest es deriva de la manca de les dades que, en l'edició 2016-2020 havien registrat les instàncies de l'administració municipal que han pres part en el desenvolupament del Pla. Es tractava d'unes dades, recollides a través del sistema Project Monitor, que classificaven la implicació en tres nivells (estàndard, mitjana i alta) i que havien permès de constatar, per exemple, que en la primera edició del Pla el grau de col·laboració dels districtes i les àrees de l'Ajuntament. Les dades també permetien constatar la implicació de les gerències sectorial, les gerències territorials, els Instituts Municipals, les entitats públiques empresarials i les societats mercantils municipals, tal com es pot veure en els anterior informes del Consell Assessor.

Tampoc es disposa de dades, en la present edició, sobre la **cooperació inter-administrativa** en el desplegament del Pla. En el període 2016-2020, tot i ser força limitada, aquesta col·laboració s'ha exercit sobretot a través dels consorcis amb la Generalitat i d'altres ajuntaments.

D'altra banda, cal tenir en compte que, d'ençà de l'inici de la segona edició del Pla de Barris, s'han produït diversos esdeveniments que obren **noves perspectives per al desenvolupament de les polítiques de rehabilitació en l'àmbit metropolità i català**. Es tracta de les qüestions següents:

- a) L'endegament per part de l'Àrea Metropolitana de Barcelona d'un **Pla de Barris Metropolità** que permetrà emprendre accions en 20 barris de 14 municipis metropolitans, amb una dotació total de 9,8 M€ per al període 2022-2024.
- b) L'inici per part de la Diputació de Barcelona del programa **Barris i comunitats: Motors de Transformació Social**, que, al llarg del present mandat suposa la intervenció en 13 municipis, amb una inversió total de 2,2 M€.
- c) L'aprovació per part del Parlament de Catalunya de la **Llei 11/2022 de millora urbana, ambiental i social dels barris i viles**, en el marc de la qual s'han iniciat durant l'any 2023 els primers passos per al seu desplegament.

A aquestes novetats cal adjuntar la disponibilitat dels **fons europeu Next Generation**, vehiculats a través del govern de l'Estat. L'aplicació d'aquests, tot i que el seu desplegament ha estat centrat de manera sectorial, en l'eficiència energètica i la rehabilitació física dels edificis, el programa ha tingut una certa repercussió destacada en la rehabilitació de diversos barris de la ciutat.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. **Les dades relatives a la cooperació intra i inter administratives del Pla resulten rellevants, tant a l'hora de valorar la implicació de les diverses instàncies administratives, com la transversalitat efectiva de les accions del Pla. El Consell ha assenyalat la conveniència de que, en la mesura del possible, en aquesta segona edició es procedeixi, tal com es va fer en la primera, a recopilar i processar aquestes dades.**
2. **Les iniciatives de cooperació inter-administrativa sorgides en els darrers anys a Catalunya i l'àmbit metropolità barceloní es troben encara en una fase inicial del seu desenvolupament. Es tracta també d'iniciatives que tenen un abast pressupostari força limitat en relació a d'altres experiències en aquest camp o a la mateixa dotació del Pla de Barris barceloní.**
3. **Tanmateix, el Consell, que en diverses ocasions ha reclamat formalment l'endegament d'iniciatives d'aquest tipus i abast, considera que es tracta de passos positius en el desplegament de les necessàries polítiques metropolitana i catalana en matèria de rehabilitació. Del desenvolupament d'aquestes polítiques haurà de derivar-se, en el futur, una distribució equitativa dels recursos en el camp de la rehabilitació, als quals, el municipi de Barcelona, que concentra una cinquena part de la població catalana, sens dubte, haurà de poder optar.**
4. **Pel que fa a l'aplicació dels fons Next Generation, el Consell considera de particular interès la recopilació de dades relatives a la seva distribució en els barris de la ciutat, per tal de constatar l'equitat territorial i social en la gestió d'aquests recursos.**

2.6 Apoderament veïnal i enfortiment de la xarxa associativa

Des del seu inici, els impulsors del Pla han volgut conferir especial rellevància a l'apoderament veïnal i a l'enfortiment de la xarxa associativa dels barris on es desenvolupa. Aquest ha estat un **objectiu principal del disseny del programa**, de manera que la implicació dels veïns i veïnes s'han volgut dur a terme no només en les fases de diagnosi i definició dels objectius i de les accions de cada pla, sinó també en el seguiment i la gestió.

Tal i com es va recollir en els informes precedents del Consell Assessor, els instruments d'implicació de la ciutadania en les fases inicials del plantejament del Pla de Barris han estat principalment dos. D'una banda, a l'hora de definir els deu plans s'han establert **processos participatius** de caràcter general, oberts al veïnat dels barris, i en els quals s'han determinat les diagnòs de forma compartida i els objectius de cada pla (Taula 19). Posteriorment, en cadascun dels plans s'han constituït les **Comissions de seguiment** (anteriorment anomenats **grups impulsors**), formats per representants de l'Ajuntament i d'entitats dels barris. La Taula 20 recull les seves composicions. Des de l'inici del Pla de Barris al 2021 s'han portat a terme 15 processos de participació i 22 accions participades on han assistit 6.363 persones i 642 entitats.

Taula 19. Processos participatius de definició dels plans d'actuació integral i intensiva (2021-2023).

Processos de participació segons el Reglament de Participació (PP)	Núm.	Persones	Entitats
Diagnosi i definició de tots els Plans de Barri 2021-2024	10	3.862	245
Projectes de millora de l'espai públic i equipaments	5	843	115

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

Taula 20. Comissions de seguiment del Pla de barris d'actuació integral i intensiva (2021-2023).

Pla de Barris	Membres	Entitats	2020 ⁵		2021		2022		2023	
			Nº reunions	Núm. pers.	Núm. reunions	Núm. pers.	Núm. reunions	Núm. pers.	Núm. reunions	Núm. pers.
El Besòs i el Maresme	16	16	1	29	2	35	1	12	1	15
Roquetes i Verdun	10	10	-	-	4	42 ⁶	3	21	4	67
Trinitat Nova	10	10	1	10	4	10 ⁷	2	12 ⁸	1	13
Trinitat Vella	23	23	1	13	2	33	2	34		
Turó de la Peira i Can Peguera	32	32	1	-	3	53	3	43	2	37
Zona nord	9	12	-	-	3	58	3	41	1	37
La Prosperitat	32	16	-	-	1	22	2	35	1	7
Carmel i Can Baró	18	18	-	-	4	- ⁹	2	27	1	16
Raval	11	11	-	-	1	10	-	-	1	16
Poble-sec	25	25	-	-	2	9 ¹⁰	3	52		
Total	186	173	6	52	25	286	25	338	12	208

⁵ En alguns barris en que es va considerar oportú, es van realitzar les primeres Comissions de Seguiment a finals d'any del 2020, la major part són barris en que ja hi havia un Pla de Barris en l'edició anterior (2016-2020).

⁶ No s'han recollit les dades d'assistència en dues reunions.

⁷ No s'han recollit les dades d'assistència en una reunió.

⁸ No s'han recollit les dades d'assistència en una reunió.

⁹ No s'han recollit les dades d'assistència.

¹⁰ No s'han recollit les dades d'assistència en una reunió.

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

A banda, també s’han realitzat **processos participatius associats a accions concretes**, la majoria relacionades en l’àmbit d’Espai públic i accessibilitat (Taula 21). Entre 2020 i 2023 es van desenvolupar 42 processos o accions participatives.

Taula 21. Processos participatius dels plans de barri d’actuació integral i intensiva (2021-2023).

Plans de Barri	Procés/Accions participació	Entitats	Persones		
Realitzats al 2020: 10					
El Besòs i el Maresme	Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	29	150		
Roquetes i Verdun	Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	18	514		
Trinitat Nova	Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	11	338		
Trinitat Vella	Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	28	156		
Turó de la Peira i Can Peguera	Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	17	376		
Zona Nord	Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	7	456		
La Prosperitat	Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	28	387		
Carmel i Can Baró	Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	11	618		
Raval	Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	45	474		
Poble-sec	Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	51	393		
Realitzats 2021-2022: 23		Entitats	Persones	H	D
El Besòs i el Maresme	Remodelació de la Plaça Maresme (AP)	4	107	48	59
Carmel i Can Baró	Casal de Barri Pirineus (AP)	2	24	15	9
	Pacificació dels entorns de l’Escola Artur Martorell i de la Plaça Can Baró. (PP)	19	150*	39	41
	Reurbanització Albert Llanes i Miquel dels Sants Oliver (AP)	8	24	10	14
	Reurbanització Pl. Jaume Planas (AP)	1	110*	27	68
	Pistes Esportives Tenerife (AP)		22*		
	Escales Mecàniques Font de la Mulassa (AP)	1	35*	-	-
Poble-sec	Ampliació de l’Hort de la Font Trobada (AP)	25	64	31	33
	Millora de les Hortes de Sant Bertran (AP)	14	41	21	20
	Reurbanització i pacificació del C/Piquer (AP)	2	32	16	16
Prosperitat	Millora de la zona nord C/Molí (PP)	9	188	80	108
	Adequació de l’espai Ideal Flor (AP)	11	87	22	65
Raval Nord i Raval Sud	Veïnificació jardins del Dr. Fleming i Plaça de la Gardunya (PP)	26	126	57	69
	Remodelació de la Plaça dels Àngels (AP)	13	28	15	13
Roquetes i Verdun	Remodelació Plaça Verdun (AP)	1	111	39	72
	Marxa exploratòria en perspectiva gènere (PP)	11	52		52
Trinitat Vella	Arranjament del carrer Palafrugell i entorns (AP)	8	286	101	185
	Arranjament de la Casa de l’Aigua i entorns (AP)	8	15	8	7
	Adequació dels locals del passadís i Espai Barcino (AP)	47	52	23	29
Turó de la Peira i Can Peguera	Millora del Parc del Turó de la Peira (PP)	55	354	164	190
	Millora de l’àrea de joc infantil c/Rosario Pi (AP)	2	27	20	7

	Balcó d'equipaments (AP)	28	74*	35	30	
Zona nord	Espai jove (AP)	4	17	6	11	
	Transformació urbana de la Plaça Verda (AP)		114	51	63	
Realitzats 2023: 9		Entitats	Persones	H	D	
Besòs i el Maresme	Remodelació de la Plaça del Maresme	2	49*	7	4	
	Nous usos esportius al Besòs i el Maresme	14	62*	6	21	
Carmel i Can Baró	Casal de barri Pirineus	0	14	8	6	
	Pistes Esportives Tenerife	3	21	9	12	
Trinitat Vella	Adequació dels locals del passadís i Espai Barcino (AP)	60	100*	33	51	
Turó de la Peira i Can Peguera	Millora de l'àrea de joc infantil c/Rosario Pi	3	15	10	5	
	Balcó d'equipaments	3	35*			
	Millora del Parc del Turó de la Peira	3	14	7	7	
Zona Nord	Agrovallbona	10	14	8	6	
		Total	642	6.363	916	1.273

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

Segons informa l'Ajuntament, en els processos i accions participatives s'ha **vetllat per garantir la pluralitat i la diversitat i representativitat de la ciutadania**. En aquest sentit, s'ha treballat per incorporar la perspectiva de gènere, la interculturalitat i la mirada de la població infantil i jove.

En relació a la **perspectiva de gènere**, s'han començat a recollir la informació dels participants de forma separada, s'ha facilitat la participació de les dones organitzant servei de cura dels infants i modificant els horaris de convocatòria, s'ha incorporat el gènere com a tema de debat en els processos referents a l'espai públic (seguretat, ús quotidià de l'espai públic, percepció del confort, etc.) i s'han realitzat **marxes exploratòries amb dones i amb perspectiva de gènere**.

Taula 22. Marxes exploratòries (2021-2023).

PdB	Acció	Núm. dones
Transformació del Parc del parc del Turó de la Peira	1 Passejada amb dones	17
Veïnificació dels jardins del Dr. Fleming i Plaça de la Gardunya (Raval)	1 Passejada amb dones	8
Marxa exploratòria en perspectiva de gènere (Verdun)	3 sessions: sessió diagnòsi, passejada al barri i sessió de prioritització	26
Nous usos esportius del Besòs i el Maresme	1 Passejada amb dones	7

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

Per tal d'incorporar la **perspectiva intercultural** s'ha procurat incorporar diversos col·lectius en els processos de participació, tals com persones immigrades estrangeres, persones amb nacionalitat espanyola i origen cultural divers, persones del poble gitano, persones amb diverses conviccions religioses i persones d'altres identitats culturals. En 52 accions (9,15%) estan orientades específicament a persones de Comunitats amb diversitat d'origen cultural i 130 persones han arribat a participar en accions amb participació amb perspectiva intercultural (Taula 23).

Taula 23. Participació amb perspectiva intercultural (2021-2023)

Pla de barri	Acció	Num. persones
Prosperitat	Adequació espai Ideal Flor	20
	Millora de la zona nord i el Carrer Molí	4
Raval	Veïnificació jardins Dr. Fleming i plaça de la Gardunya	47
Carmel i Can Baró	Reurbanització Jaume Planas	20
Poble-sec	Ampliació dels Horts de la Font Trobada	3
Besós i el Maresme	Remodelació Plaça Maresme	20
Roquetes i Verdun	Remodelació Plaça Verdun	16
Total		130

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

En el nou quadrienni el Pla de barris ha treballat per **incorporar la mirada dels infants i dels joves** fomentant la seva participació en accions on es preveïen espais de joc, equipaments juvenils o accions referents a la relació intergeneracional. Un total de 109 accions estan orientades a la franja poblacional de la infància (19,19%), mentre que 76 més s'adrecen a adolescents i joves (13,38%). S'han organitzant fins a vuit iniciatives de participació d'infants i joves entre 2021 i 2023, amb la participació de fins a 401 persones (Taula 24).

Taula 24. Participació d'infants i joves (2021-2023)

Pla de Barris	Acció	Número infants i joves
Prosperitat: Millora de la zona nord	Sessió amb infants de l'Escola Prosperitat i Institut.	140
	Sessió de retorn amb infants de l'Escola de la Prosperitat	50
Turó de la Peira i Can Peguera: Millora del Parc del Turó de la Peira	Sessió amb infants de l'Escola i Institut	77
Turó de la Peira i Can Peguera. Millora de l'espai de joc del c/Rosario Pi	Sessió amb infants	10
Raval: Veïnificació jardins Dr. Fleming i Plaça de la Gardunya	Taller amb infants i joves de l'Escola de la Massana i del barri	45
Besós i el Maresme: Remodelació de la Plaça Maresme	Sessió amb infants de l'Escola Joaquim Ruyra.	24
Zona Nord: Espai jove	Sessió amb joves	17
Total		401

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

Així mateix, també s'ha iniciat accions d'avaluació dels processos i accions participades a través de la definició de qüestionaris d'avaluació. Els aspectes que s'avaluen en els qüestionaris són els següents:

- Accessibilitat de les sessions
- Pluralitat i representativitat dels participants
- Qualitat del debat
- Resultats del procés de participació.

Durant els processos i accions participatives, s'han arribat a recollir fins a 130 qüestionaris de valoració, tal i com mostra la Taula 25.

Taula 25. Qüestionaris de valoració (2021-2023)

Pdb / Procés	Sessió	Núm. qüestionaris
Roquetes i Verdun: Remodelació de la Plaça Verdun	Sessió de propostes	12
Carmel i Can Baró: Pacificació dels entorns de l'escola Artur Martorell i Plaça Can Baró	Sessió de mapatge col·lectiu	26
Prosperitat: Remodelació de la zona nord de la Prosperitat	Sessió oberta	25
	Sessió de retorn	11
Trinitat Vella: Arranjament del C/ Palafrugell	Sessió de contrast i validació avantprojecte	8
Trinitat Vella: Adequació locals del Passadís i Espai Barcino	Sessió oberta	16
Poble-sec: Millora de les Hortes de Sant Bertran	Sessió de contrast i validació de l'avantprojecte	10
Pobles-sec: Ampliació dels Horts de la Font Trobada	Sessió de retorn	7
Turó de la Peira i Can Peguera: Remodelació del Parc del Turó de la Peira	Sessió de retorn	15
Total		130

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

En quart lloc, l'any 2018 s'inicià el projecte **Nous Lideratges**, un programa **de formació vivencial i empoderadora adreçat** a una quinzena de joves entre 20 i 35 anys vinculats en els barris on es desplega el pla, que està orientat a promoure el desenvolupament comunitari i l'apoderament dels participants, a fi i efecte que els joves puguin contribuir a la construcció de teixit social i a promoure propostes col·lectives en els respectius barris. En el marc del Pla de barris 2021-2024 s'ha realitzat una nova edició i hi ha participat 14 persones. La Taula 26 recull el nombre de participants per cada edició i segons els plans de barri.

Taula 26. Participants al programa Nous lideratges (2021-2023)

Plans de barri	2a edició
El Besós i el Maresme	1
Roquetes i Verdun	2
Trinitat Nova	0
Trinitat Vella	1
Turó de la Peira i Can Peguera	2
Zona Nord	1
La Prosperitat	1
Carmel i Can Baró	2
Raval	1
Poble Sec	2
La Verneda i la Pau (PdB en manteniment)	1
Total	14

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

A banda d'aquestes iniciatives que tenen per objectiu fomentar la participació ciutadana, també s'ha continuat una línia de treball orientada a l'apoderament veïnal, amb la col·laboració de Torre Jussana, Centre de serveis a les associacions. La finalitat d'aquesta treball és reforçar les entitats, col·lectius i agents dels barris des d'una perspectiva integral i comunitària com a agents clau de canvi social. El treball de **suport a les entitats** dels barris en qüestió, durant els primer anys de la nova edició del Pla de barris, s'ha orientat a conèixer i diagnosticar les necessitats i potencialitats del teixit associatiu dels barris i a definir programes i serveis adaptats a les seves necessitats, ja siguin a través de la facilitació d'eines i recursos pràctics, la facilitació de processos d'acompanyament per la millora organitzativa, assessoraments i tutories personalitzades o accions formatives. Tal i com mostra la Taula 27 l'any 2023 s'han realitzat un total de 362 serveis.

Taula 27. Accions d'enfortiment del teixit associatiu realitzades (2021-2023).

Servei/Acció realitzada	Núm. accions	Núm. Entitats (usos)
2021: FASE INFORMATIVA I DIAGNÒSTICA		
Accions de presentació del servei i primera diagnosi	16	155
Total entitats informades del servei		155
2022: FASE D'INTERVENCIÓ I SUPORT		
Procés d'acompanyament grupal: sessions de treball amb entitats (4 a 9 mesos)	3	30
Assessoraments específics individualitzats: puntuals i segons demanda	29	33
Xerrades i tallers formatius	3	18
Total d'accions i usos dels serveis	51	81
2023: FASE INTERVENCIÓ I MONITORITZACIÓ		
Primeres reunions de coneixença i diagnosi	12	11
Procés d'acompanyament grupal: sessions de treball amb grup d'entitats (4-9 mesos)	4	31
Procés d'acompanyament individualitzat: sessions de treball amb entitats (4-9 mesos)	38	8
Assessoraments específics individualitzats	60	35

Xerrades i accions formatives (a mida i territorialitzades)	6	41
Total 2023	120	126
Total d'accions i usos dels serveis¹¹	171	362

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

A més d'aquestes iniciatives orientades a fomentar la participació ciutadana, la implicació de la ciutadania també s'ha produït de forma concreta en moltes actuacions, si bé de diverses maneres. Com s'ha apuntat, un dels objectius del Pla de Barris és implicar la ciutadania no només en les fases de disseny del Pla sinó també de **desplegament de les accions**, amb la finalitat de promoure la coproducció de les actuacions entre el diversos actors. El Consell Assessor, en el primer informe, corresponent als anys 2016-2017 ja posava de relleu el caràcter innovador de la voluntat de **coproduir les polítiques amb el teixit veïnal, associatiu i institucional en els barris** i considerava necessari determinar de forma el més precisa possible la definició del que els impulsors del pla entenien per coproducció. En l'anterior edició del Pla de barris es va establir que les accions es considerarien coproduïdes quan es produïssin dos dels tres supòsits següents:

- La **definició de l'actuació i del seu desplegament** es realitza de forma conjunta amb un altre actor. En aquests casos, la implicació del veïnat va més enllà de la seva participació en el procés general de diagnosi, establiment dels objectius i definició de les actuacions que, com s'ha dit, ha tingut lloc, en principi, en cada un dels Plans en curs.
- El **desplegament de l'actuació** es produeix de forma conjunta entre l'Ajuntament i un altre actor (les dues parts co-gestionen, col·laboren i es complementen en el desplegament).
- Existeix una **governança compartida entre l'Ajuntament i un altre actor** en el desplegament (independentment de qui executa aquest desplegament).

La Taula 28 recull, amb dades actualitzades a finals de l'any 2023, el nombre d'accions que compleixen cadascun d'aquests supòsits. Així, la definició específica de les accions i la seva estratègia de desplegament s'ha realitzat conjuntament amb un altre actor en el 12,32% dels casos. Per altra banda, el desplegament de les accions s'ha realitzat de forma conjunta entre l'Ajuntament de Barcelona i un altre actor en el 11,79% dels casos. Finalment, pel què fa a la governança, altres actors han participat en la governança del 8,97% de les accions.

Taula 28. Modalitats de la coproducció de les actuacions (2021-2023).

Supòsits de la coproducció		
	Accions	%
Definició acció i com es desplegarà	70	12,32%
Desplegament co-gestionat	67	11,79%
Governança compartida	51	8,97%

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

¹¹ 22 de les entitats són Associacions de Famílies d'Alumnes (o associacions de mares i pares d'alumnes).

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. El Consell Assessor ha indicat reiteradament que considera del tot adequada **la voluntat del Pla de Barris de implicar la ciutadania** tant a l'hora d'establir les diagnosis de partida, els objectius, les formes de desplegament, com la mateixa execució de les actuacions del Pla de Barris.
2. En el seu moment, el Consell va considerar particularment innovadora la iniciativa de co-produir algunes de les actuacions previstes. Precisament pel seu caràcter innovador, resulta del tot necessari efectuar un **balanç especialment acurat d'aquestes experiències de co-producció**. Cal tenir en compte també la importància d'aquest balanç a escala internacional, ja que seria difícil trobar una experiència tan vasta de co-producció de polítiques en ciutats europees contemporànies, al llarg d'un període de vuit anys.
3. Tres aspectes es consideren rellevants a l'hora de realitzar **el balanç de les experiències de coproducció: l'apoderament del veïnat, l'efectivitat de les polítiques i el seu caràcter innovador**. Així, caldrà escatir si les experiències de coproducció han resultat en una ampliació, autonomia i enfortiment del teixit associatiu, analitzar l'eficiència en la utilització dels recursos i detectar si la coproducció ha possibilitat ampliar el camp de les polítiques públiques, tant pel que fa als serveis prestats com a la població atesa.
4. Resulta interessant l'esforç, en aquesta segona edició, per tal de **precisar el perfil del veïnat que participa en el programa**, especialment pel que fa a les perspectives de gènere, interculturalitat i edat. Seria convenient, així mateix -com el Consell ha indicat en d'altres ocasions- analitzar quin és l'impacte que el Pla està tenint sobre el teixit associatiu dels barris en els que s'està desplegant.

2.7 Capitalització i avaluació

El Pla de Barris ha comptat, des dels seus inicis, amb una decidida voluntat d'avaluar els seus instruments, realitzacions i impacte. A aquests efectes, en la primera edició es va dotar dels instruments següents:

- a) A demanda de l'Ajuntament, l'agència **IVÀLUA** va establir un sistema d'indicadors relatius als inputs (recursos), outputs (productes) i outcomes (resultats) del Pla de Barris. A partir d'aquestes dades l'agència va presentar, el mes de juny de 2021, un Informe Final d'Avaluació del Pla de Barris, referit tant als aspectes instrumentals del programa com a una primera avaluació del seu impacte efectiu .
- b) L'empresa Bring On va ser també encarregada de desenvolupar la plataforma **Project Monitor**, una eina que permet recollir de forma sistematitzada tota la informació generada en el marc del Pla de barris: contingut, agents implicats, calendaris i pressupostos. Això va permetre monitoritzar la seva evolució, en termes d'execució pressupostària, però també a nivell de les accions per àmbits.

Per a la segona edició del Pla 2021-2024, l'Ajuntament, a través de Foment de Ciutat, ha demanat a l'Institut Metròpolis l'elaboració d'instruments de seguiment i avaluació complementaris. Així, l'IERMB ha proposat la confecció de l'estudi **Anàlisi d'abast i d'impactes: dotacions, condicions de vida, apoderament veïnal i comunitari del Pla de Barris de Barcelona**, que constarà dels elements següents:

- a) Evolució de l'**Índex de Vulnerabilitat urbana** dels barris acollits al Pla en relació amb la resta de barris de la ciutat i de l'àrea metropolitana de Barcelona,
- b) Anàlisi de les dotacions en **infraestructura social** dels barris del Pla en relació amb la mitjana de la ciutat.
- c) Anàlisi qualitativa i quantitativa de l'**impacte del Pla de Barris**, d'acord amb diversos indicadors socials.

D'altra banda, pel que fa a la divulgació de l'experiència del Pla, l'Ajuntament ha promogut l'elaboració del llibre **Pla de Barris de Barcelona, 2015-2023**, en el que es recullen dades i resultats del desplegament del programa al llarg d'aquests anys. El volum es basa sobretot en l'explicació detallada d'algunes de les actuacions més representatives del Pla, així com en diverses infografies sobre les seves magnituds quantitatives. El volum va ser presentat a la seu de la Cooperativa Impulsem, el dia 20 de gener de 2023.

Finalment, des de Foment de Ciutat durant el desplegament de la segona edició (2021-2024) s'han realitzat diverses accions de comunicació del Pla de barris, en la línia de les realitzades durant el primer quadrienni. Tal i com es recull a la Taula 29, s'han realitzat campanyes i accions comunicatives, presentacions i esdeveniments expositius, vídeos i càpsules visuals i notes de premsa.

Taula 29. Accions de comunicació (2021-2023).

Accions de comunicació	Accions
Campanyes de comunicació i accions comunicatives	24
Presentacions i esdeveniments expositius	3
Vídeos i altres càpsules audiovisuals	6
Notes de premsa vinculades a projectes del Pla de Barris	29

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2023.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. El Consell Assessor ha manifestat de manera reiterada que **l'avaluació del Pla de barris ha de ser una part indestruïble de la iniciativa**. L'avaluació ha de tenir quatre finalitats essencials: contribuir a definir els objectius de la política de rehabilitació; ajudar a orientar la iniciativa durant la seva implementació tot corregint, si cal, eventuais errors i desviacions; rendir comptes sobre els recursos emprats i els objectius assolits; i capitalitzar l'experiència. Tots aquests aspectes resulten de importància crucial per a **la decisió sobre l'evolució de les polítiques de rehabilitació de barris a la ciutat que hauran d'aplicar-se a partir de 2025**, és a dir, després de la finalització d'aquesta segona edició del Pla de Barris.
2. La segona etapa del Pla ofereix l'oportunitat d'avaluar els seus instruments i impacte amb una major distància temporal i incorporant nous elements que permetin superar les limitacions a les va haver de fer front l'avaluació durant el primer quadrienni. Sembla per això adequada la decisió de dotar-se de **nous elements qualitius i quantitius** d'avaluació, en particular sobre les dotacions i el accés als serveis en els barris on s'ha desplegat el Pla de Barris.
3. Per a la capitalització del Pla resulta també especialment important **la comunicació i divulgació dels seus resultats**, tant en l'àmbit administratiu i acadèmic, com ciutadà, tot assenyalant els avenços aconseguits com les limitacions a les que s'ha hagut de fer front. Els estudis acadèmics que s'han dut a terme, així com la publicació del llibre Pla de Barris, 2015-2023 constitueixen, sens dubte, passos positius en aquesta direcció. En la perspectiva de la conclusió de la segona etapa del Pla, l'any 2024, caldrà preveure les actuacions a dur a terme en aquest camp.
4. Finalment, tal com s'ha indicat, el mateix Consell Assessor es proposa de contribuir al debat sobre el futur de les polítiques de rehabilitació a la ciutat a través de l'elaboració **de sengles informes de conjunt i sectorials sobre el desenvolupament del Pla**, en el període 2016-2024.

Consideracions i recomanacions

A continuació es recullen les consideracions i recomanacions realitzades pel Consell Assessor en cada un dels apartats del l'Informe 2023.

Organització i governança del Pla

---

1. *Al llarg dels darrers anys, el Consell ha fet notar, de manera reiterada, la **importància de les instàncies creades en el sí de l'administració municipal per a la gestió del Pla**. La seva rellevància té relació amb **quatre reptes** centrals que planteja l'endegament del Pla:*
  - a) *L'impuls de la **transversalitat** de les actuacions en estructures administratives caracteritzades tradicionalment per la seva sectorialitat.*
  - b) *La **coordinació** entre els serveis centrals i les administracions territorials (en aquest cas els districtes).*
  - c) *La **implicació del veïnat** no només en la diagnosi i l'establiment dels objectius de les actuacions, sinó també en la seva gestió*
  - d) *L'**eficiència i la unitat** de propòsit en les actuacions.*
2. *En la present edició, el funcionament d'aquestes instàncies està ja prou assentat. Tanmateix, s'ha produït, de manera inevitable, un reajustament amb la finalització del mandat municipal 2019-2023 i l'inici del mandat subsegüent. A criteri del Consell caldria vetllat pel manteniment de les funcions de cada una de les instàncies creades. En particular, tal com ja es va remarcar en l'informe corresponent a l'any 2022, sembla necessari mantenir la regularitat de les reunions del Comitè de Pilotatge a l'interior de l'Ajuntament, per tal d'assegurar la implicació de tots els àmbits concernits en el desplegament del Pla de Barris.*
3. *En tot cas, el balanç del funcionament i rendiment de les instàncies en les dues edicions del Pla de Barris ha de constituir un aspecte destacat de la reflexió sobre l'evolució de les polítiques de rehabilitació (i fins del conjunt de les polítiques de la ciutat) en l'esdevenidor proper.*

Àrees concernides

---

4. *inici de la segona edició del Pla de Barris, el Consell es va **congratular de la decisió de l'Ajuntament de Barcelona de donar continuïtat al Pla de Barris**, tot ampliant-lo a d'altres àrees de la ciutat i a d'altres àmbits temàtics (en particular, la salut i el medi ambient), tal com el mateix Consell havia recomanat en el seu Acord de 25 d'octubre de 2019. La*

continuitat i extensió del Pla sembla particularment necessària davant dels efectes sanitaris, econòmics i socials causats en els darrers anys per la pandèmia COVID19, la crisi energètica i la situació geopolítica, que han incidit amb particular intensitat en el barri més vulnerable de la ciutat.

5. **La importància territorial i demogràfica del Pla de Barris resulta particularment destacada.** En l'actualitat abasta prop d'una quarta part de la població de la ciutat. No hi ha cap gran ciutat espanyola que disposi d'una política de rehabilitació i reequilibri urbà d'aquest abast i resultaria difícil també un parangó a escala europea. Tanmateix, com el Consell ha fet notar d'altres vegades, cara a l'evolució futura de les polítiques de rehabilitació a la ciutat, convé tenir present **fins a quin punt pot ampliar-se territorialment** un instrument de les característiques del Pla de Barris dins de l'àmbit d'un sol municipi sense que perdi la seva especificitat i es desnaturalitzi.
6. El Consell reitera la importància **de dotar les polítiques de rehabilitació d'un abast metropolità i català**, ja que és en l'àmbit supramunicipal allà on es donen les majors desigualtats en termes de renda i dotacions urbanes, així com les disparitats de recursos locals a l'hora de fer-hi front. En aquest sentit, el Consell considera positiu que s'hagin donat els primers passos per a l'endegament d'un Pla de Barris d'àmbit metropolità i per iniciar el desplegament de la nova Llei de Barris aprovada per part del Parlament de Catalunya el mes de desembre de 2022. Així mateix, considera del tot necessari dotar aquests instruments de l'operativitat i els recursos dels que, de moment, encara no disposen.

Dotació de recursos extraordinaris i específics

---

7. En el seu moment va Consell constatar la rellevància de la nova assignació de **150 M€ de recursos extraordinaris per a la intervenció en els barris més vulnerables de la ciutat**. Amb això, els recursos extraordinaris destinats a aquests barris en el curs de 8 anys s'elevaran a un total de 300 M€. Es tracta d'unes quantitats molt notables tant en termes absoluts com comparatius
8. Així mateix, es va celebrar la distinció dels programes entre **àmbits d'intervenció intensiva i de manteniment** que havia estat recomanada pel mateix Consell i sembla adequada, en particular, per evitar la interrupció dels recursos necessaris per als programes socials iniciats en la primera edició del Pla.
9. Pel que fa la ritme d'execució de les previsions econòmiques del Pla, les dades corresponents a 2023 evidencien l'existència de **notables diferències**, segons entre inversió i despesa, entre els diversos àmbits temàtics i entre el diversos àmbits territorials del Pla. En primer lloc destaca, **la diferència notable en l'execució de la despesa corrent i la inversió**, que suposen, respectivament, el 81,4% i el 37,2% dels totals previstos en aquesta segona edició. L'experiència en l'execució de programes similars –Llei de Barris i primera edició del Pla de Barris- mostra que el desplegament de les inversions en els primers anys d'execució dels

programes de intervenció integral és sempre més lent que no pas el de la despesa. Tanmateix, tenint en compte que 2024 és ja el darrer exercici previst per al desplegament de la segona edició del Pla, caldrà realitzar un notable esforç per tal d'acomplir la programació establerta inicialment.

10. Pel que fa a la distribució de la inversió i la despesa per **àmbits temàtics** es constata també l'existència de notables diferències. Mentre en l'àmbit d'**Educació i Salut pública** s'ha executat ja el 82,8% de la inversió i el 90,3% de la despesa, en l'àmbit de **Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica** s'han executat només el 4,1% i el 6,4% de inversió i despesa, respectivament. Cal tenir en compte, a més que la dotació pressupostària d'aquests àmbits ja era, de partida, notablement desigual. El Consell considera del tot convenient corregir durant el darrer any en l'execució del Pla aquestes diferències, per tal d'acomplir les expectatives suscitades per la incorporació d'actuacions en l'àmbit de la Sostenibilitat ambiental, una de la principals innovacions del Pla en aquesta segona edició.
11. El Consell constata que la diversitat en el nivell de l'acompliment de les previsions d'inversió i despesa afecta també els **diversos àmbits de desplegament del Pla**. Així, en els plans d'actuacions intensives, l'acompliment de les inversions oscil·la entre el 56% (La Prosperitat) i el 2,4% (Trinitat Nova), i en els plans de manteniment entre el 74% (Bon Pastor-Baró de viver) i l'1,1% (Sant Genís dels Agudells-La Teixonera). Resulta obvia la necessitat de corregir aquestes desviacions per tal d'acomplir els compromisos contrets en cada àmbit territorial de desplegament del Pla en aquesta segona edició.
12. Finalment, cal recordar que el Consell ha manifestat reiteradament, la conveniència de tractar de **quantificar el conjunt d'inversió privada i pública addicional induïda en cada barri** pel desenvolupament del respectiu Pla. Aquestes dades resultarien de gran importància a l'hora de fer el balanç de l'impacte econòmic global del Pla, així com per avaluar-ne el rendiment del Pla global i en cada un dels àmbits d'actuació.

Transversalitat de les actuacions

---

13. El Consell ha constatat amb satisfacció l'**increment de la transversalitat de les actuacions** en aquesta segona edició del Pla de Barris, amb la incorporació, com a àmbits específics, de la **Salut, l'Habitatge i la Sostenibilitat**. Tanmateix en el desplegament del Pla s'ha observat també notables diferències entre el nombre d'actuacions empreses en cada un dels àmbits que, amb dades de l'any 2023 oscil·len entre 191 (Educació i Salut) i 14 (Habitatge). En l'informe corresponent als anys 2021 i 2022 va fer notar específicament que el nombre d'actuacions previstes en els dos nous àmbits incorporats era encara força reduït, respecte la resta de camps. Pel que fa a l'**Habitatge**, la limitació del nombre d'actuacions pot justificar-se per la seva concentració en el programa de Finques d'Alta Complexitat, que concentra també una alta dotació pressupostària. Pel que fa al nombre d'actuacions en l'àmbit de **Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica**, el seu nombre s'ha doblat respecte 2022,

tot passant de 13 a 27 actuacions, però segueix força allunyat del total d'iniciatives empreses en d'altres àmbits.

14. **El nombre total d'actuacions del Pla és molt elevat:** 568 en els àmbits d'intervenció integral i intensiva (a raó de prop de mitjana per a cada àmbit). A aquestes, caldria sumar encara les actuacions que es duen a terme en els barris on es realitzen intervencions de manteniment. A més, el nombre d'actuacions no deixa d'incrementar-se, de manera que respecte la situació de 2022 s'ha passat de 454 a 568. Es tracta, com s'ha fet notar en ocasions anterior, d'una aposta que dona compte de la diversitat, capil·laritat i ambició del Pla. Tanmateix, el nombre tan elevat d'iniciatives pot fer difícil de visualitzar el Pla en cada un dels barris. En aquest context, el Consell va fer notar que, per tal de facilitar l'articulació i explicació dels plans **jerarquitzar les actuacions de manera clara**, hauria estat seria convenient en aquesta segona edició recuperar la figura dels "**projectes motor**", que es va proposar en el període 2016-2020 però no acabà de generalitzar-se. Aquesta recomanació no ha estat seguida, però és una consideració a tenir en compte cara el balanç del Pla i la previsió de futures iniciatives.
15. La pràctica totalitat de les actuacions inicialment previstes en els Plans (99,8%) es troben ja iniciades i això constitueix un indicador addicional de la bona marxa del Pla. La dada permet també posar en un context més ampli les magnituds relatives a l'acompliment de les inversions i despesa previstes. Ara bé, cal tenir en compte, com s'ha vist s'han seguit **incorporant noves actuacions a mesura que es produeix el desplegament**, fins al punt que l'any 2023 el nombre d'actuacions s'ha incrementat en un 25,1% respecte les que es trobaven en execució l'any 2022. Això és mostra de la flexibilitat de l'instrument i de la capacitat d'adaptació a les demandes veïnals. La possibilitat d'incorporar noves iniciatives ha pogut servir també per tal d'equilibrar les actuacions entre els diversos camps (tot incrementant les actuacions de caràcter ambiental, per exemple). Tanmateix, el Consell ha fet notar la necessitat d'adoptar aquestes decisions amb l'adequada intervenció del veïnat, per evitar de desnaturalitzar els processos de participació que varen portar a la definició inicial de les actuacions en cada àmbit.
16. Així mateix, el Consell ha indicat reiteradament que, per tal de fer el seguiment i evidenciar l'avenç de les actuacions, seria molt convenient elaborar una **memòria de les accions dutes a terme en cada barri**. El resum de les memòries de tots els plans, oportunament harmonitzada i complementada, podria constituir **la memòria de conjunt del pla de barris de Barcelona**, a imatge de la que es va publicar per al període 2016-2020. Es tracta d'una qüestió rellevant pel que fa a la rendició de comptes, l'avaluació del procés i el debat, si s'escau, de les crítiques que puguin fer-se a l'execució del Pla.

Col·laboració intra i interadministrativa

---

17. *Les dades relatives a la cooperació intra i inter administratives del Pla resulten rellevants, tant a l'hora de valorar la implicació de les diverses instàncies administratives, com la transversalitat efectiva de les accions del Pla. El Consell ha assenyalat la conveniència de que, en la mesura del possible, en aquesta segona edició es procedeixi, tal com es va fer en la primera, a recopilar i processar aquestes dades.*
18. *Les iniciatives de **cooperació inter-administrativa** sorgides en els darrers anys a Catalunya i l'àmbit metropolità barceloní es troben encara en una fase inicial del seu desenvolupament. Es tracta també d'iniciatives que **tenen un abast pressupostari força limitat** en relació a d'altres experiències en aquest camp o a la mateixa dotació del Pla de Barris barceloní.*
19. *Tanmateix, el Consell, que en diverses ocasions ha reclamat formalment l'endegament d'iniciatives d'aquest tipus i abast, considera que es tracta de **passos positius en el desplegament de les necessàries polítiques metropolitana i catalana en matèria de rehabilitació**. Del desenvolupament d'aquestes polítiques haurà de derivar-se, en el futur, una distribució equitativa dels recursos en el camp de la rehabilitació, als quals, el municipi de Barcelona, que concentra una cinquena part de la població catalana, sens dubte, haurà de poder optar.*
20. *Pel que fa a l'aplicació dels **fons Next Generation**, el Consell considera de particular interès la recopilació de dades relatives a la seva distribució en els barris de la ciutat, per tal de constatar l'equitat territorial i social en la gestió d'aquests recursos.*

Apoderament veïnal i enfortiment de la xarxa associativa

---

21. *El Consell Assessor ha indicat reiteradament que considera del tot adequada **la voluntat del Pla de Barris de implicar la ciutadania** tant a l'hora d'establir les diagnosis de partida, els objectius, les formes de desplegament, com la mateixa execució de les actuacions del Pla de Barris.*
22. *En el seu moment, el Consell va considerar particularment innovadora la iniciativa de co-produir algunes de les actuacions previstes. Precisament pel seu caràcter innovador, resulta del tot necessari efectuar un **balanç especialment acurat d'aquestes experiències de co-producció**. Cal tenir en compte també la importància d'aquest balanç a escala internacional, ja que seria difícil trobar una experiència tan vasta de co-producció de polítiques en ciutats europees contemporànies, al llarg d'un període de vuit anys.*
23. *Tres aspectes es consideren rellevants a l'hora de realitzar **el balanç de les experiències de coproducció: l'apoderament del veïnat, l'efectivitat de les polítiques i el seu caràcter***

innovador. Així, caldrà escatir si les experiències de coproducció han resultat en una ampliació, autonomia i enfortiment del teixit associatiu, analitzar l'eficiència en la utilització dels recursos i detectar si la coproducció ha possibilitat ampliar el camp de les polítiques públiques, tant pel que fa als serveis prestats com a la població atesa.

24. Resulta interessant l'esforç, en aquesta segona edició, per tal **de precisar el perfil del veïnat que participa en el programa**, especialment pel que fa a les perspectives de gènere, interculturalitat i edat. Seria convenient, així mateix -com el Consell ha indicat en d'altres ocasions- analitzar quin és l'impacte que el Pla està tenint sobre el teixit associatiu dels barris en els que s'està desplegant.

Capitalització i avaluació

---

25. El Consell Assessor ha manifestat de manera reiterada que **l'avaluació del Pla de barris ha de ser una part indestruïble de la iniciativa**. L'avaluació ha de tenir quatre finalitats essencials: contribuir a definir els objectius de la política de rehabilitació; ajudar a orientar la iniciativa durant la seva implementació tot corregint, si cal, eventuais errors i desviacions; rendir comptes sobre els recursos emprats i els objectius assolits; i capitalitzar l'experiència. Tots aquests aspectes resulten de importància crucial per a **la decisió sobre l'evolució de les polítiques de rehabilitació de barris a la ciutat que hauran d'aplicar-se a partir de 2025**, és a dir, després de la finalització d'aquesta segona edició del Pla de Barris.
26. La segona etapa del Pla ofereix l'oportunitat d'avaluar els seus instruments i impacte amb una major distància temporal i incorporant nous elements que permetin superar les limitacions a les va haver de fer front l'avaluació durant el primer quadrienni. Sembla per això adequada la decisió de dotar-se de **nous elements qualitius i quantitius** d'avaluació, en particular sobre les dotacions i el accés als serveis en els barris on s'ha desplegat el Pla de Barris.
27. Per a la capitalització del Pla resulta també especialment **important la comunicació i divulgació dels seus resultats**, tant en l'àmbit administratiu i acadèmic, com ciutadà, tot assenyalant els avenços aconseguits com les limitacions a les que s'ha hagut de fer front. Els estudis acadèmics que s'han dut a terme, així com la publicació del llibre Pla de Barris, 2015-2023 constitueixen, sens dubte, passos positius en aquesta direcció. En la perspectiva de la conclusió de la segona etapa del Pla, l'any 2024, caldrà preveure les actuacions a dur a terme en aquest camp.
28. Finalment, tal com s'ha indicat, el mateix Consell Assessor es proposa de contribuir al debat sobre el futur de les polítiques de rehabilitació a la ciutat a través de l'elaboració **de sengles informes de conjunt i sectorials sobre el desenvolupament del Pla**, en el període 2016-2024.

Annex 1

Oriol Nel·lo
President
Consell Assessor del Pla de Barris
BARCELONA

Excel·lentíssim Sr. Jaume Collboni
Alcalde
Ajuntament de Barcelona
BARCELONA

Bellaterra, 17 de juliol 2023

Excel·lentíssim senyor, *Benvolgut amic,*

Permeteu-me, abans que res, felicitar-vos per la vostra elecció com alcalde de Barcelona.

Us escric en la meua condició de President del Consell Assessor del Pla de Barris de Barcelona. Com bé sabeu, el Consell, creat l'any 2016 a iniciativa del consistori, té la comesa d'assessorar l'Ajuntament en el desplegament del Pla de Barris de la ciutat. El Consell, del que he ostenta la presidència d'ençà la seva fundació, està integrat en l'actualitat per 22 membres. Tant el president com els membres del Consell exerceixen la seva tasca ad honorem.

Voldria ara, en primer lloc, en nom propi i del conjunt de membres del Consell Assessor, posar, com correspon, els nostres càrrecs a disposició del nou govern de la ciutat. Així mateix, voldria transmetre-us algunes informacions sobre la trajectòria del Consell i les tasques que desenvolupa en l'actualitat.

Pel que fa a la trajectòria, al llarg dels seus set anys d'existència, el Consell ha contribuït a establir els criteris per al desplegament del Pla, assessorat de manera continuada el consistori i Foment de Ciutat, ha emès informes anuals amb constatacions i recomanacions, i ha participat en les tasques de divulgació i debat del Pla de Barris a través de conferències, cursos, debats i publicacions a Catalunya i a l'estranger.

Pel que fa a les seves tasques actuals, el Consell està preparant l'informe final de síntesi sobre l'execució del Pla de Barris al llarg dels dos darrers quadriennis (2016-2020 i 2021-2024). Aquest informe estarà integrat per una avaluació de conjunt i sis informes temàtics sobre els àmbits que comprenen les actuacions del Pla (educació i salut, habitatge, entorn urbà, drets ciutadans, activitat econòmica i medi ambient). El Consell treballa amb el propòsit de que aquests materials puguin ser d'utilitat al consistori a l'hora d'avaluar el desenvolupament del Pla i de definir el curs futur de les polítiques de barris a la ciutat.

No cal dir que estem a la vostra disposició per tot allò que vulgueu disposar.

Bon cordialment,

Oriol Nel·lo
President, Consell Assessor del Pla de Barris de Barcelona

Annex 2